Է. ՏԱՐԻ 1834 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 17 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 — Հ. Տ. 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 7 ՄԱՐՏ 1890 — ՀԻՃՐ. 15 ՐԷՃԷՊ 1307 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՐ ԹԵՐԹԻ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آره ولك
غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆԳԻՆ	
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	160
» » Վեցամսեայ	80
» » Եռամսեայ	40
Գաւառաց » Տարեկան »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրսէ ղրկուած յօդուածոց [illegible] ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

ԱՆԴՐԱՇԻ ԿՈՄՍԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Գ.

Յիշեցինք դէպք մ'եւս որ ցոյց տար Անտրաշի կոմսին ազգասիրութիւնն. Աւստրիական-հունգարական երկհակ գրութիւնն, որուն Անտրաշի հաւանած էր, գոհ չէր ըներ շատ մը մաճառ հայրենասէրներ, ինչպէս ցայսօր կան ծայրայեղ Մաճառներ որք բացարձակ անկախութիւն կը պահանջեն. Օր մը, Անտրաշիի հունգարական նախարարապետութեան օրով, արմատական երեսփոխանք առաջարկ մատուցին Խորհրդարանին, պահանջելով որ թօշակներ կապուին 1848ի պատերազմին մէջ ինկած Մաճառաց այրիներուն. Անտրաշի հակառակեցաւ, որովհետեւ այն պատերազմիկներուն ապստամբի աչքով կը նայէր կայսերական իշխանութիւնն. Արմատականք ծանր խօսքեր ըրին նախարարապետին դէմ. Եւ ահա յանկարծ, ընդմիջելով իր հակառակորդներ, Անտրաշի աղաղակեց. «Այո՛, իբրեւ նախարարապետ հարկադրեալ եմ ձեր առաջարկը մերժել,՝ բայց իբրեւ հայրենասէր՝ համամիտ եմ ձեզ. Ես ալ կ'առաջարկեմ որ ազգային հանգանակութիւն մը բանայ ի նպաստ այդ այրիներուն, և ցուցակին գլուխը կ'արձանագրեմ 10,000 ֆիորին». Հարիւր հազարաւոր Նուէր մը երբեք մարդու մը չէր տուած այնչափ մեծ ժողովրդականութիւն որչափ Անտրաշիի այս պարզ յայտարարութիւնն տուաւ իրեն. Աւելորդ է յարել թէ այս կերպիւ սկսեալ հանգանակութիւնը մեծապէս արդիւնաւորեցաւ.

. .

1870-71ի ֆրանքօ-գերման պատերազմը վիճակի փոփոխութիւն բերաւ Անտրաշի կոմսին. Այն ժամանակ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար էր Պէօյսթ կոմս, որ իբրեւ Սաքսոնիոյ նախարարապետ Պիզմարք իշխանի հակառակորդ հանդիսացած լինելով, Սատովայէն ետքն ալ իբրեւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նախարարապետ հակապիզմարքեան զգացում մը կը պահէր. Պէօյսթ Բրուսիոյ դէմ Ֆրանսայի կողմը կը հակէր. Կը խորհէր որ եթէ Բրուսիա յաղթուէր և երկրորդ կարգի Տէրութեան մը դրից իջնէր, Հապսպուրկեան Տէրութիւնը պիտի գտնէր իւր վաղեմի դիրք իբրեւ առաջնակարգ գերման Տէրութիւն. Բայց Անտրաշի ալ կը խորհէր որ եթէ Հապսպուրկեան Տէրութիւնն անգամ մ'եւս գերման Տէրութիւն լինէր, Գերմանութեան ոյժ պիտի տար՝ Գերմանութենէն ոյժ առնլով, և Հունգարիա Տէրութեան գերման տարրերաց իշխանութեան պիտի ենթարկուէր վերստին. Անտրաշի կը մտածէր նաեւ թէ Պէօյսթի յաղթութիւնն ի վերջոյ Աւստրիոյ կործանման պատճառ պիտի լինէր. որովհետեւ Գերմանք անշուշտ պիտի ատէին Հապսպուրկեան Տէրութիւնն՝ զԲրուսիա ֆրանսական օգնութեամբ նուաճելուն համար, և այս ատելութեան հետեւանքն ի հարկէ պիտի տուժէր Տէրութիւնը. Բաց աստի, Սատովայի պարտութենէն ի վեր Աւստրիա պատերազմի պատրաստուած չէր կատարելապէս, և հաւանական էր որ նորէն յաղթուէր Բրուսիայէն, եւ յայնժամ Տէրութիւնն իսկ կը քայքայուէր. Հետեւապէս, Անտրաշի իւր ֆրանսասէր ազգակիցներն համոզեց չէզոքութեան, որով Պէօյսթ չկրցաւ միջամտել ֆրանքօ-գերման պատերազմին, և ֆրանսական բանակաց շուտափոյթ անակնկալ խորտակումը ցոյց տուաւ թէ Անտրաշի Պէօյսթէ աւելի հեռատես քաղաքագէտ մ'էր. Աւստրիա-Հունգարիա չէզոք մնաց մինչեւ վերջը. Գերմանական նոր կայսրութիւնն հռչակեցաւ, և աւստրիական Արքունեաց կողմէ ճանչուեցաւ, թէեւ դառնակսկիծ դժկամակութեամբ, և Պէօյսթ հարկադրեցաւ հրաժարիլ, քանի որ քաղաքական կացութեան հիմնական փոփոխումն Աւստրիոյ վրայ հարկ կը դնէր բարեկամաբար վարուիլ գերմանական նորահաստատ գերակշիռ Տէրութեան հետ.

. .

Անտրաշի անուանեցաւ նախարարապետ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, կէտ նպատակ դնելով Գերմանիոյ հետ անպիսի կապ մը հաստատել որ բանով մը չխախտի. Պիզմարք զՌուսիա եւս ընկեր առնուլ կ'ուզէր, և ֆրանքօ-գերման պատերազմին յաջորդող երեք տարւոյ միջոցին Վիլհէլմ Ա., Ֆրանձ Յոզէֆ և Աղեքսանդր Բ. կայսերաց միջեւ այցելութիւնք փոխանակեցան. Անտրաշի, իբրեւ Մաճառ որ չի կրնար մոռնալ 1848ի արիւնաշաղ դէպքերն, ի սրտէ փափաքող չէր ռուսական նիզակակցութեան, բայց Պիզմարքի քաղաքականութեան բոլորովին հակառակ ուղղութեան մը հետեւելն ալ խոհեմութիւն չէր համարեր. Մինչ Աղեքսանդր Բ. անկեղծութեան ամեն յայտարար նշաններով խաղաղասէր բարեկամական հաւաստիք կուտար, իւր դիւանագէտք կարի գործօն կը գտնուէին Պալքանեան երկրաց մէջ, և երբ Անտրաշի մտահոգութիւն յայտնէր, Պիզմարք կը հանդարտեցնէր զնա՝ ըսելով թէ Ռուսիա մէկ օրէն միւսը չէր կրնար հրաժարիլ իւր պատմական դերէն ու սովորութիւններէն. 1875 ին Պիզմարք կը կարծէր թէ Ֆրանսայի կողմն ուզածն ընելու համար կրնար ռուսական չէզոքութեան վստահիլ. Ռուսիա Արեւելից կողմն մեծապէս զբաղեալ կը գտնուէր, և Պիզմարք կը համոզէր զԱնտրաշի թէ ինք ալ փոխարինութիւն մը կրնար ձեռք բերել ուզած կողմէն. Եւ ահա՝ Պերլինի լրագրոյ մը հակաֆրանսական կծու մէկ յօդուածն իմացուց աշխարհի թէ ֆրանքօ-գերմանական նոր պատերազմ մը մօտալուտ է.

. .

Պիզմարք սխալ հաշուած էր այս անգամ. 1870ի դէպքերէն խրատեալ, Ֆրանսացիք յանկարծակիի չեկան 1875ին, և լարուած թակարդէն զգուշացան. Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Տըքազ դուքսն ամեն բանի տեղեակ էր, և ի Պերլին պատրաստուող անակնկալ հարուածին դէմ Ռուսիոյ հետ խորհրդակցութեամբ զգուշական միջոցներ ձեռք կ'առնուր. Հանրապետութիւնը դիմեց առ Աղեքսանդր Բ., որ վայրկեան մը չկորսնցնելով միջամտեց ազդուապէս. Կորչաքով իշխանն միջոցաւ ծանուցանել տուաւ Պիզմարք իշխանին թէ Ռուսիա Ֆրանսայի հետ անշուշտ պիտի նիզակակցի Գերմանիոյ կողմէ փութապար ուղղեալ ամեն յարձակման դէմ, և բաց աստի Աղեքսանդր Բ. կայսր անձնապէս ազդու դիմում մ'ըրաւ Գերմանիոյ կայսեր՝ պարտ դնելով նորա վրայ որ չարաշուրէ արդար պատերազմի մը մէջ ստացած փառքն՝ երկիւղի կամ փառասիրութեան բերմամբ նոր և անիրաւ պատերազմի մը ձեռնարկելով. Վիլհէլմ Ա. զգածուեցաւ Ռուսիոյ կայսեր յայտարարութենէն, և հաստատ խօսք առաւ Երկաթեայ Նախարարապետէն թէ զօրչափ ինք (Վիլհէլմ Ա.) ապրի, Ֆրանսայի դէմ անհարկի պատերազմ մը յառաջ բերելէ պիտի զգուշանայ, ինչպէս որ ալ եղաւ. Պիզմարք շատ նեղացաւ. Կ'երեւի թէ ամեն բան պատրաստ էր՝ Ֆրանսայի վրայ յարձակելով ջախջախիչ հարուած մը տալու համար, ժամանակ չթողլով որ Ֆրանսա նե՛ւս առաւել վերակազմուելու միջոց գտնէր. Անտրաշի մեծապէս գոհ մնաց այս արկածէն. որովհետեւ Ռուսիոյ միջամտութիւնը ցոյց տուաւ Գերմանիոյ թէ աղաղայ խնդրոց մէջ պէտք է իւր վստահութիւնն Աւստրիոյ վրայ դնէ. Անտրաշի հասկցուց թէ ո՛րչափ աննպաստ կացութեան մը մէջ պիտի գտնուէր Գերմանիա եթէ Ֆրանսա և Ռուսիա նիզակակցելով յարձակէին Գերմանիոյ վրայ և Աւստրիա չէզոք մնար. Պիզմարք իմացաւ թէ Աւստրիոյ նիզակակցութիւնը մեծ պէտք մ'էր, և Անտրաշիի ուզածն ալ այս էր,—Գերմանիան բաժնել Ռուսիայէն և Աւստրիոյ հետ միացնել. Բայց այս քաղաքականութիւն առաւելապէս հաստատուեցաւ վերջին ռուսօ-թուրք պատերազմէն ի վեր.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ներքին գործոց նախարար Պ. Գոնսթանի հրաժարման վրայ հանրապետական լրագրաց տուած տեղեկութեան նայելով, թէեւ հանրային զանազան խնդրոց վրայ անհամաձայնութիւն կար Պ. Գոնսթանի և իւր պաշտօնակցաց ոմանց միջեւ, բայց իւր հրաժարման պատճառը դիպուածական խնդիր մ'եղաւ. Վճռաջինջ Ատենի նախագահին անուանման խնդիր կար նախարարաց խորհրդին առջեւ. Պ. Պարպիէ ծերութեան պատճառաւ հանգստեան կոչուած էր. Ընտրելի էին երկու դատաւորներ և երկու քաղաքական մարդիկ որք երբեմն դատական նախարար եղած են. Սկզբունքի խնդիր մը կար. Վճռաջինջ Ատենի նոր նախագահն այս երկու կարգերէն որո՞ն պէտք էր պատկանէր. Պ. Գոնսթան կը պնդէր թէ բարուոք ծառայութեամբ արժանիք ստացած դատաւորք պէտք է կոչուին Վճռաջինջ Ատենի նախագահութեան, ի փոխարէնութիւն իրենց երկարժամանակեայ ծառայութեան. Բայց երեքի դէմ վեց նախարարք որոշեցին որ դատական փորձառութիւն ունեցող քաղաքական մարդ մը նախամեծար է. Նոյն մեծամասնութիւնն որոշեց նաեւ որ Ծերակոյտի անդամ և դատական նախկին նախարար Պ. Մազօ կոչուի յայս պաշտօն. Պ. Թիռառ և Պ. Գոնսթան քով քովի նստած էին. Երբ այս որոշումն տրուեցաւ, իրարու հետ քիչ մը ոգեւոր հաւ ձեւով կարճ խօսակցութիւն մ'ունեցան. Պ. Թիռառ ձայնը բարձրացնելով ըսաւ. «Գիտեմ որ այս անուանման պատճառաւ պիտի քննադատես զմեզ».

Պ. Գոնսթան պատասխանեց. — «Կը յուսամ».

Պ. Թիռառ խստիւ պատասխանեց առ Պ. Գոնսթան. «Այո՛, հաւանօրէն ա՛յն պատճառաւ որ դուք եւս պիտի նպաստէք այդ բանին,» (Նախարարութեան քննադատման).

Պ. Գոնսթան չհանդուրժեց այս կծու դիտողութեան, յայտարարեց թէ իրեն այլ ևս անկարելի է պաշտօն վարել, և գլխարկն առնլով և Պ. Բառնոյի ձեռքը սեղմելով մեկնեցաւ, չսպասելով Հանրապետութեան Նախագահին յորդորանաց.

Պ. Թիռառ ևս յայտարարեց թէ կը հրաժարի, բայց Պ. Բառնօ պահանջեց որ չթողնէ պաշտօնն.

Որչափ կարեւոր դեր մը կատարած էր Պ. Գոնսթան իբրեւ նախարար, նոյնչափ աւելի զարմանք պատճառեց իւր այս յանկարծակի հրաժարումն.

Կ'ըսուի թէ Պ. Թիռառ Պ. Մազոյի անուանման վրայ պնդած է որովհետեւ անոր Ծերակոյտէ հրաժարմամբ տեղ պիտի բացուի Պ. Բառնոյի փեսային՝ Ծերակոյտի անդամութեան կոչուելու համար. Բայց Պ. Մազոյի մեծ արժանիքն ևս չուրացուիր, և իւր անուանումն Պաշտօնական Օրագրին մէջ երեւցաւ անմիջապէս.

. .

Ներքին գործոց նոր նախարար Պ. Պուռժուա իրաւագիտութեան Տոքթէօրի աստիճան ունի, կառավարչական պաշտօններ վարած է, ներքին գործոց նախարարութեան մէջ տնօրէն եղած է, 1887ի վերջին ոստիկանութեան վերատեսչութեան կոչուած է, յորմէ հրաժարած է երեսփոխան ընտրուելով. Պ. Ֆլոքէի նախարարութեան օրով ներքին գործոց խորհրդական էր, և երեսփոխանական վերջին ընտրութեանց մէջ հանրապետական երեսփոխան ընտրուած է Շալօն-սիւռ-Մառնէ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփոխանաց ժողովոյն անցեալ ուրբաթ աւուր նստին մէջ, քաղաքային պաշտօնէութեան ելմտացոյցին վիճաբանութեան պահուն, արմատական Պ. Լապուշէռ առաջարկեց զեղչել քաղաքային պաշտօնէութեան յատկացեալ տարեկան գումարն, որովհետեւ Լոնտոնի ոստիկանական թաղին մէջ գործուած գեղծմանց ոչ դոցած են իշխանութիւնք. Պատմեց թէ Քլիվլէնտ փողոցի մէջ տուն մը կար ուր կ'առաջնորդուէին հեռագրական պաշտօնատան դեռահաս պաշտօնեայք ամենք անվայել նպատակաւ. Թղթատարական և հեռագրական վարչութեան այս պաշտօնէից քով մեծ գումարներ տեսնելով հետամուտ եղած էր աղբիւրն իմանալու, և այսպէս իրականութիւնն երեւան ելած էր. Այս գործին մէջ բռնուած երկու անձինք բանտարկութեան դատապարտուած են. Արդ, Պ. Լապուշէռ կը գանգատի թէ՝ այս երկու յանցաւորաց ընկերները դատելու համար՝ կանխաւ կարգադրութիւն եղած եւ թեթեւ պատիժներ միայն տրուած են, եւ թէպէտ հազարապետ Լորտ Արթիւր Սոմըրսէթ եւս նոյն տունն յաճախած էր քանիցս, և մեծապատիւ գրամ տրուած, բայց որովհետեւ Ուէլսի իշխանին ծառայող սպայներէն մին էր և ազնուական դասակարգի կը պատկանէր, Լորտ Սալզպըրի անուղղակի իմացուցած է Լորտ Սոմըրսէթի թէ պիտի ձերբակալուի, և այսպէս ժամանակ տուած է նմա երկրէն փախչելու. Լորտ Սոմըրսէթ Թուրքիա գացած է, «հրաժարական տալով» սպայութենէն, մինչ ուրիշ սպայ մը հրապարակաւ պաշտօնանկ պիտի լինէր եթէ այսպիսի մեղապարտ գործի մէջ բռնուէր. Պ. Լապուշէռ կը գանգատի նաեւ թէ նոյն տունը կառավարող մարդն ևս Անգլիայէն փախչելէ ետքն ոստիկանութիւնը չէ կրցած ձեռք անցունել զնա, որովհետեւ Լորտ Սալզպըրիի կառավարութիւնը չէ ուզած Ֆրանսայի և Պելճիոյ կառավարութիւններէն պահանջել այն մարդուն յանձնումը. Պ. Լապուշէռ, ելմտացոյցի զեղչում առաջարկելով, կառավարութեան այս կարծեցեալ մեղսակցութիւնը դատապարտել կ'ուզէր.

Ընդհանուր դատախազը պատասխանելով, գործին պատմութիւնն ըրաւ ընդ երկար, ցոյց տալով որ ամբաստանելոց դէմ կա՛մ բաւական փաստ չի կար և կամ՝ երբ փաստ կար՝ երկրէն փախած և անպիսի երկիրներ ապաստանած էին ուստից անոնց յանձնումը խնդրել անկարելի էր. Գալով Լորտ Սալզպըրիի դէմ ամբաստանութեան որ Պ. Լապուշէռի գանգատանաց ծանրագոյն կէտն է, ընդհանուր դատախազն ըսաւ թէ «Լորտ Սալզպըրի ինք յայտարարեց թէ այնպիսի զեկուցում մը չէ ըրած առ Լորտ Սոմըրսէթ».

Աստ Պ. Լապուշէռ խստիւ ընդմիջելով, ըսաւ բարձրաձայն. «Լորտ Սալզպըրիի խօսքին չե՛մ հաւատար».

Այս ծանր ամբաստանքին վրայ որ կ'ուղղուէր նախարարապետին դէմ, ժողովոյ ատենապետն ի կարգ հրաւիրեց զՊ. Լապուշէռ, որ ընդհակառակն պնդեց թէ «չի հաւատար Լորտ Սալզպըրիի խօսքին». Ժողովոյ վարիչ Պ. Սմիթի առաջարկութեամբ, ժողովն 96 ի դէմ 177 քուէով որոշեց, ըստ Ներքին կանոնագրի տրամադրութեանց, որ Պ. Լապուշէռ առժամանակեայ կերպիւ արտաքսուի ժողովէն. Պ. Լապուշէռ մեկնած միջոցին կրկնեց. «Կը ցաւիմ որ խիղճս չի ներեր ըսել թէ կը հաւատամ Լորտ Սալզպըրիի խօսքին».

Պ. Լապուշէռ ժողովէն ելնելէ ետքը վիճաբանութիւնն երկարեցաւ. Ազատականք պահանջեցին որ Պ. Լապուշէռի նախաձեռնութեամբ բացուած վիճաբանութիւնը դարձեալ նորա ներկայութեամբ շարունակուի եւ աւարտի. Բայց կառավարութիւնը պատասխանեց թէ Պ. Լապուշէռի ծանր ամբաստանութեանց վրայ նոյն օրն իսկ ժողովոյ վճիռն առնուլ անհրաժեշտ է. Կառավարութիւնը գանգատեցաւ նաեւ որ եթէ Պ. Լապուշէռի յարուցած խնդիրն օրինական հիմն ունի, ինչո՞ւ համար ընդդիմադիր կուսակցութեան անդամ դրանուոր օրէնսգէտ երեսփոխանք չեն մասնակցիր վիճաբանութեան, և քանի որ Լորտ Սալզպըրի Լորտերու ժողովոյն անդամ է, ինչո՞ւ համար այդ ամբաստանութիւն այդ ժողովոյ մէջ իսկ չուղղուիր նախարարապետին դէմ ազատական Լորտերուն կողմէ, յորս կան երեւելի օրէնսգէտք. Ի վերջոյ, 66ի դէմ 206 քուէով մերժուեցաւ Պ. Լապուշէռի առաջարկն, և որոշուեցաւ յաջորդ նստին շարունակել ելմտացոյցի վիճաբանութիւնը.

ՔԱՆԱՏԱ

Մոնրէալի ֆրանսածին Քանատացի մը, Պ. Շանթլու հարուստ գործարանատէրն որ այս օրերս մեռաւ, կտակաւ մը իւր բովանդակ հարստութիւնը, 25 միլիոն ֆրանք, թողուց իւր գործաւորաց և պաշտօնէից.

ՏՔԹ. Մ. ՄԱՔԷՆԶԻԻ ԴԱՏԸ

1888 մայիս ամսուն, Սէնթ Ճէյմս Կազէթ նամակ մը կը հրատարակէր իւր տնօրէն Պ. Շթայնքոփֆէ, որ յայնժամ Պերլին կը գտնուէր, և այս նամակաւ կ'ամբաստանէր զՏքթ. Սըր Մորըլ Մաքէնզի թէ դիտմամբ «քօղած է Ֆրետերիկ Գ. կայսեր հիւանդութեան քաղցկեղային մահացու բան մը լինելն, որպէս զի գահաժառանգ Ֆրետերիկ իշխան կայսերական գահաժառանգութենէն չզրկուէր». Պ. Շթայնքոփֆ կը յարէր թէ գահաժառանգ Ֆրետերիկ Իշխան գրամի պէտք ունէր, որով գահակալութիւնն անմիջա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

—Ժէգդրիւտ, կ'ըսէ Երէցը նեղացած, մեզ մտիկ կ'ընէիր.

—Ո՛չ... գիտեմ չըրի... հոս կեցած էի, ինծ ուշադրութիւն չդարձուցիք. Զհամարձակեցայ տեղէս շարժիլ. Կը կարծէի թէ բան մը չպիտի նշմարէիք.

—Դուրս ելի՛ր. Առաջին անգամը չէ որ կը նշմարեմ թէ որքա՛ն հետաքրքիր ես. Վերջ ի վերջոյ պիտի ճանչնամ զքեզ. Հետաքրքիր անձերը չեմ սիրեր ես. Առանձին թո՛ղ զմեզ և երբոր զանգակը զարնեմ, այն ատեն եկուր.

Ժէգդրիւտ՝ գեղնած, աչերն ի վար արտասուք հասնելով, կը դողդղայ իր բոլոր զօրութեամբ.

Բայց չի հնազանդիր քաջանային.

Նօէլ՝ զարմացած՝ կը պնդէ.

—Չի լսեցի՞ր, Ժէգդրիւտ.

—Այո՛, պարոն Երէց. Նախ և առաջ կ'ուզէի ըսել ձեզ թէ... բայց այնքա՛ն երկիւղ կը պատճառէք ինծ, երբ կը յանդիմանէք զիս.

—Ի՞նչ պիտի ըսես ինծ, աճապարէ՛.

—Ո՛չ, գրեթէ ոչինչ. Եւ չեմ գիտեր թէ ըսե՞մ. Ես խեղճ կին մըն եմ, և անշուշտ պիտի ձանձրացնեմ զձեզ.

—Վերջապէս խօսէ՛, Ժէգդրիւտ.

—Ո՛հ, պարոն Երէց, այս լեզուաւ խօսած չես բնաւ ինծ հետ. Ե՛ս որ այնքան կը սիրեմ զձեզ.

Երէցը քիչ մը հանդարտած էր.

Այս անգամ աւելի հեզ ձայնով մը յարեց.

—Քեզ չեմ յանդիմաներ, Ժէգդրիւտ, գիտեմ որ ինծ անձնուէր ես ու բնաւ չը պիտի բաժնուիմ քեզմէ.

—Իմ փափագս է, պարոն Երէց, ձեզի քանի մը խորհուրդներ տալ. Ես պառաւ աղախին մըն եմ, և իրաւունք չունիմ ձեր ընտանեկան վէճերուն խառնուելու. Սակայն այնքա՛ն կը սիրեմ զձեզ երկուքդ, որ գրեթէ բնական կ'երեւայ ինծ այժմ՝ այնպէս նկատել ինքզինքս, իբր թէ ձեզ համար... աղախինէ մը աւելի եղած ըլլայի...

—Մենք զքեզ իբր աղախին չենք նկատեր, Ժէգդրիւտ, այլ իբր բարեկամուհի մը որուն գորովը կը գնահատենք.

—Շնորհակալ եմ, պարոն Երէց, ձեր այդ խօսքերուն համար. Տեսէ՛ք, ձեր բարի խօսքերն աչքերէս արցունք բերին. Ուրեմն կը հաճի՞ք, պարոն Երէց, դուք ալ կը հաճի՞ք, պարոն Անտրէ, որ յայտնեմ ձեզ ինչ որ կը ներշնչէ ինծ իմ փորձառութիւնս.

—Ըսէ՛.

—Մի՛ մոռնաք բնաւ թէ միեւնոյն մօր զաւակներն էք և թէ միեւնոյն անունը կը կրէք. Կը տեսնէք թէ կեանքը շատ ցաւալի բան մըն է, երբ միեւնոյն ընտանեաց անդամներուն միջեւ կը ծագի. Ինչո՞ւ չէք համակերպիր ձեր հօր մերժման. Շատ յստակ կերպով յայտնած էր ձեզ իւր այդ կամքն, այնպէս չէ՞. Միթէ ձեզ չարգիլե՞ց, պարոն Անտրէ, Ժիւլէթ Ռընօտիէի հետ ամուսնանալ. Դուք անտարակոյս խոնարհած էիք անոր մերժման առջեւ. Դարձեալ, միթէ չընդդիմացա՞ւ այդ Բըժիշկին պաշտօնական փաստաբանն ըլլալնուդ. Եւ հիմակ, որովհետեւ հայրերնիդ մեռած է, որովհետեւ այլ եւս քովերնիդ չէ որպէս զի իր կամաց հնազանդեցնէ զձեզ, ասիկայ միթէ պատճա՞ռ մըն է իր փափագները մոռնալու և չկատարելու. Կը կարծէք թէ այս բան այլ եւս յանցանք մը չէ՞ նկատուիր, պարոն Անտրէ. Ներողութիւն կը խնդրեմ, եթէ այս կերպով կը խօսիմ ձեզ հետ, բայց արտօնութիւն տուիք կանխաւ. Չէք գիտեր թէ որքա՛ն երջանիկ եմ ձեզ մօտ գտնուելուս, որքա՛ն երջանիկ եմ ձեր իրարու վրայ ունեցած գորովը տեսնելով. Այնքա՛ն կը փափագիմ որ ձեր եղբայրական մտերմութիւնը չխանգարուի բնաւ. Եւ այս ամենուն համար, կը տեսնէք թէ իբր իմ զաւակներս կը նկատեմ զձեզ. Մայր ըլլալու բաղդաւորութիւնը չեմ ունեցած. Կարի տգեղ ու աղքատ էի. Ոչ ոք գտայ որ սիրէր զիս. Ուստի մինակ ապրեցայ, առանց գորովանաց. Արդ եղբ. կը վշտանա՞ք, պարոն Երէց, և դո՛ւք, պարոն Անտրէ, երբ կ'ըսեմ թէ այնպէս կը սիրեմ զձեզ իբր թէ իմ զաւակներս եղած ըլլայիք.

—Բայց ո՛չ, Ժէգդրիւտ, ո՛չ.

—Քիչ ժամանակէ ի վեր ձեր քովն եմ, այնպէս չէ՞. Բայց ինծի այնպէս կուգայ թէ երբեք բաժնուած չեմ ձեզմէ. Թէ ձեր ծնունդը տեսած եմ. Թէ իմ ձեռքս մեծցած էք. Կեանքս ձեր կեանքին միացուցած եմ. Եթէ հիմակ զիս խլէին ձեր ձեռքէն, անհուն տրտմութիւն մը պիտի զգայի ու պիտի մեռնէի, հաւատացէ՛ք որ պիտի մեռնէի.

Երկու եղբարք իրարու երես նայեցան, ապշած, յուզուած.

Այս խօսուածքը կը զարմացնէր զիրենք. Գաղափարաց այնպիսի վեհութիւն մը, այնպիսի խորին եւ ճշմարիտ խանդաղատանք մը կ'արտայայտուէր որ անոր արժանացած չըլլալնին կը զգային, եւ ճիշդ այս էր զիրենք զարմացնողը, վասն զի կը մտածէին թէ, արտաքուստ գռեհիկ երեւցող պառաւի մը սրտին մէջ ինչպէ՛ս այդքան կարճ միջոցի մը մէջ այդքան գորով ծագում առած էր. Յետոյ, կը զարմանային նաեւ լսելով որ մաքուր լեզուաւ մը կը խօսէր, որ ցոյց կուտար կարծես,—երբ կը հետեւէր իր սրտին զգացմանց որք զինքը դէպ ի զաւակները կը մղէին,—թէ յիրաւի գերիվեր էր այն կացութենէն յորում կը գտնուէր.

Այս բան քանիցս պատահած էր նմա, և Անտրէ ու Նօէլ մտածած էին անոր վրայ. Վիլլատոն ինքն իսկ օր մը նշմարած էր զայս. Իրաւ է թէ, գրեթէ անմիջապէս յետոյ Ժէգդրիւտ տեսնելով որ ինքզինքը պիտի մատնէր, իւր սառուկ ձեւերը կ'առնուր, ու կը վախնար, եթէ ո՛չ իր խուլութիւնը երեւան ելլելէն, գէթ կասկածելի ըլլալէն.

Այդ օրը, իւր զաւակաց հետ խօսած պահուն, կացութեան փափկութենէն չըուարած, իւր գործին, իւր իսկ խօսքերէն մղուած, խոհեմութիւնը կորսնցնելու վրայ էր եւ Ժէգդրիւտը չէր որ կը խօսէր Անտրէին ու Նօէլին հետ, աղախին Ժէգդրիւտը չէր, այլ Ֆէրնանտը՛, մայրը՛.

Հետզհետէ ոգեւորուելով, յարեց.

—Պարոն Անտրէ, ձեր հօր կամքը նուիրական ըլլալու է ձեզ եւ պարտաւոր էք այդ կամքն յարգել, մանաւանդ անոր համար որ կամքին կենդանութեանը ժամանակ, ընդդիմացաք անոր.

—Իրաւունք ունի, կըսէր Նօէլ եղբօրը դառնալով.

—Մահն անյեղլի դարձուցած է այդ կամքը, եւ ինչ որ ալ ըլլայ ձեր զգալիք վշտին սաստկութիւնը, կը կարծեմ թէ ձեր պարտքն է հպատակիլ հանգուցելոյն կամաց. Ապա թէ ոչ, մահուան դէմ ելած պիտի ըլլաք, պարոն Անտրէ, ապագային մէջ շատ պիտի ցաւիք եւ այս բանս դժբաղդութիւն պիտի պատճառէ ձեզ.

—Այո՛, այո՛, կըսէր Նօէլ. Ժէգդրիւտ իմաստութեամբ կը խօսի. Այնպէս կը խօսի ինչպէս պիտի խօսէր մայրերնիս, եթէ ողջ եղած ըլլար.

Ժէգդրիւտ լռեց, սարսուռ մը ունեցաւ ու գլուխը խոնարհեցուց.

Երեսը սաստիկ կարմրութիւն մը պատած էր, որուն յաջորդեց մեռելական գունատութիւն մը. Այդ բառ մինչեւ սրտին խորն յուզած էր զինքը. Վախցաւ որ չմատնուի.

Իր բոլոր զօրութիւնը ժողվեց ընդդիմանալու համար.

—Աւասիկ ինչո՛ւ համար, պարոն Անտրէ, կը կարծեմ թէ պարտաւոր էք մտիկ ընել ձեր եղբօր, երբ կը յորդորէ զձեզ այլ եւս չմտածել Ժիւլէթ Ռընօտիէի վրայ. Այդ մանկամարդ աղջիկն անոյշ, գեղեցիկ շնորհալի և պարկեշտ է. Կը կարծեմ թէ սիրուելու արժանի է. Եւ սակայն, այլ եւս անոր վրայ մտածելու չէք. Ձեր հայրն այս ամուսնութեան խօսքը լսել չէր ուզեր. Պէտք է համակերպիլ այդ կամաց, հակառակ ձեր սիրոյն, հակառակ ձեր տրտմութեան. Կը կարծեմ նաեւ թէ մտիկ ընելու էք ձեր եղբօր, երբ կը խնդրէ ձեզմէ Ռընօտիէն չպաշտպանել եղեռնագործ ատենին առջեւ.

—Ժիւլէթին խօսք տուած եմ. Խօստումս ետ չեմ կրնար առնուլ. Ապացուցէ՛ք ինծ թէ Ռընօտիէ յանցաւոր է, ու ձեռք կը քաշեմ իսկոյն, կը հրաժարիմ իր դատը պաշտպանելէ.

—Մենք ինչպէ՞ս կրնանք ապացուցանել այդ բանն, ըսաւ Նօէլ.

—Եթէ այս ոճրին մէջ անմեղ է, վրայ բերաւ Ժէգդրիւտ խուլ ձայնով մը, փոխէ ուրիշ ոճիրներ գործած է.

—Ինչէ՞ն գիտես, հարցուց Անտրէ սաստկութեամբ.

(Շարունակելի)

կան օգուտ մը կը ներկայացնէր, և Սըր Մ. Մաքենզի գիտութեամբ կը խաբէր հասարակութիւնը։

Սէնթ-Ճէյմս Կազէթի մէջ այս նամակին հրատարակման վրայ, Սըր Մ. Մաքենզի վաստակամբաւութեան դատ բացաւ Պ. Շթայնքոփֆի դէմ. Ի վկայութիւն կոչուելով, Սըր Մորըլ Մաքենզի երդմամբ հաստատեց թէ դահճապետ Ֆրետերիկ Իշխանին հետ խօսք մէկ չէր ըրած հիւանդութեան ծանրութիւնը ծածկելու համար, և մինչեւ թէ հիւանդութեան քաղցկեղային բնութիւն ունենալը վերջնապէս հաստատուած էր մարտ 4ին, Վիլհէլմ Ա. կայսեր մահէն և Ֆրետերիկ Իշխանին գահակալութենէն ութ օր յառաջ միայն։

Ըստ այս վկայութեան, Պ. Շթայնքոփֆ հակառակ վկայութիւն ի մէջ բերած չլինելով, երդուեալք ի խորհրդակցութիւն մտան, և վճիռ մը տուին, որուն համեմատ Սէնթ-Ճէյմս Կազէթի անօրէնը դատապարտուեցաւ 1,500 անգլ. ոսկի վճարել առ Սըր Մորըլ Մաքենզի, նաեւ բոլոր դատական ծախքերը։

Նոյն յանցանօք, Թայմզ եւս 150 անգլ. ոսկի վճարեց առ Սըր Մ. Մաքենզի։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ

Ֆերտինանտ իշխան պալատական հացկերոյթի մը մէջ սա յայտարարութիւնն ըրաւ.

«Կը յուսամ և համոզուած եմ թէ տարւոյս ընթացքին մէջ, և թերեւս մեր յուսացածէն աւելի շուտ, պիտի կրնանք տօնել այն օրն ուր Եւրոպա, որոյ համակրանքն ու համարումը կը վայելենք ի վաղուց անտի, պաշտօնապէս պիտի ճանչէ զմեզ»։

ՆԱԽԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ

Պրիսպանէ (Աւստրալիա) Լոնտոն երթող Քէբբ(?) անուն անգլ. շոգենաւը ճամբուն ընկղմեցաւ Թոռէսեան նեղուցին մօտ, և 200 հոգիք կորան. 100 հոգիք ալ ազատեցան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանորէից Խորհուրդն երէկ իր շաբաթական նիստը կազմեց ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի. Խորհուրդը շարունակեց ընթերցումն վանորէից վերաբերեալ գրութեանց ու արձանագրութեանց, և այդ մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Ի Պարթն գաղթած 50-60 հայ ընտանիքներ իրենց մէջ թաղական խորհուրդ մը կազմելով, տեղեկագրած են ի Պատրիարքարան. Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, յատուկ կոնդակաւ մը վաւերացնելով այդ ընտրութիւնը, յորդորած է զանոնք որ ջանան եկեղեցի մը և վարժարան մը շինել ի Պարթն։

Գոհութեամբ կը լսենք թէ՝ Րումանիոյ Բըյլէզ(?) քաղաքի մէջ առեւտրական գործով զբաղող Աննայ Ապուչեխ(?) գիւղացի Ագրակեան Գէորգ աղա լսելով որ իր հայրենի գիւղի մէջ ազգ. երկսեռ վարժարանի մը նորոգ կառուցման պէտքն յոյժ զգալի լինելով, թէպէտ յարմար գետին մը յիշեալ գիւղի Ազգ. արկղէն գնուած, բայց շինութիւնը դրամի պակասութեան պատճառաւ յետաձգուած է, այս նպատակաւ նոյն գիւղի Թաղ. Խորհրդոյ տրամադրութեան տակ դրած է հարիւր յիսուն օսմ. ոսկի։

Սոյն բարեգործական նպաստիւ վարժարանաց շինութիւնք պիտի սկսուին ի մօտոյ։

Հռոմէական Հայոց Պատրիարք Ազարեան Գերապայծառ երէկ ցաւակցական այցելութիւն տուաւ առ Ջանգ. Ասպետն, ի Կրանտ-Օթէլ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Ադրիանուպոլսոյ Ճիսրը Մուսթաֆա փաշա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյ, գայմագամ Միխալըճի։

Պրուսայի նահանգին Միխալըճ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սալիհ պէյ, գայմագամ Մէհմէտճիկի(?)։

Պէրութի նահանգին Պէնի Սաապ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Նէճիպ Նասըր էֆէնտի, գայմագամ Թիպէրիայի։

Նոյն նահանգին Թիպէրիա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Նէճիպ էֆէնտի, գայմագամ Պէնի Սաապի։

Ի Բ. ԴՌՒՌՆ

Դատական նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Վսեմ. Ճէվտէթ փաշա յետոյ իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ, ուր նախագահեց Դատական պաշտօնէից յանձնաժողովին։

—Հոլանտական դեսպան Պ. Վան Թէթս երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին ու Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՕՏԱՐ ԴԵՍՊԱՆԱՑ(?)

Ռումանիոյ թագաւորը Ռումանական Թագի պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ոստիկանութեան նախարար Բեհամիլ(?) պէյի։

Ռումանական դեսպան Պ. Միթիլինէօ իր առաջին թարգմանին հետ նախընթաց օր ոստիկանական պաշտօնատունն երթալով, այդ պատուանշանը յանձնեց Բեհամիլ(?) պէյի։

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, որ ժամանակէ մը հետէ տկար էր, աղեաց բորբոքումէ կը տառապի և մի քանի օրէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ։ Ն. Վսեմութիւնը կը դարմանեն Վսեմ. Տօքթօր Խորասանճեան էֆէնտի և Տօքթօրք Միւհլիգ ու Մորդման։

ԲԱՐԵՊԱՇՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ ԿԱԼՈՒԱԾՔ

Այս առթիւ Հաքիքաթի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

Ի վաղուց անտի եկեղեցեաց եւ վանորէից սեպհականութիւն եղած հողերն, որոց եկամուտն հաստատութեանց մատակարարութեան յատկացած է, ամուրի եկեղեցականաց անուան Թափու կալուածագրեր ունենալով, զեղծումներ յառաջ կուգային, զորս խափանելու համար, Ելմտական Նախարարութիւնը, հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ, որպէս զի քննելով այդ հողերու կացութիւնն, ըստ առաջնոյն տասանորդի տուրք առնուի, արտավարի քանակութեան համաձայն, եւ այս հողեր որ հաստատութեանց որ յատուկ են՝ անոնց անուան վրայ Իմլաքիէ(?) տրուի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍՔ

Երկու օրէ ի վեր Եւրոպայէն եկած սեղանաւորական հեռագրերն հինգ ֆրանքի անկում մը կը ծանուցանեն Րումէլիի երկաթուղեաց պարտատոմսերուն վրայ։ Այս յանկարծակի և կարեւոր անկում ընդհանուր զարմանք կը պատճառէ։ Որոշ պատճառ մը չի գիտցուիր, բայց որովհետեւ վերջին ժամանակներս շահագիտական նպատակաւ մեծաքանակ գնուած էր այս թուղթերէն, այս օրերս ինչ ինչ կարեւոր վաճառմունք հակառակ շարժում մը յառաջ բերած են։ Կըսուի նաեւ թէ ի Բարիզ սեղանաւորի մը դժուար կացութիւնը պատճառ եղած է մեծ թուով օսմ. երկաթուղեաց պարտատոմսերու վաճառման։ Վերջապէս, Եւրոպացի սեղանաւորք ժամանակէ մը ի վեր հաշուած են թէ այս թուղթեր որք տոկոսաբեր չեն, իրենց իրական արժէքէն շատ աւելի բարձրացած կը գտնուին։ Անգլիական հրատարակիչք Վիեննայի վճռական դիւանի անօրէնին բացադատական մէկ հաշիւը, յորմէ երեւցաւ թէ այս թղթոց իրական արժէքն 50 ֆրանքէն աւելի չէ, վճարելու պարտերը նկատելով իբրեւ շահ այս թղթոց։ Այս ամեն պարագայք մտածելով պէտք չէ զարմանալ եթէ Րումէլիի երկաթուղեաց թուղթերը քանի մը ֆրանքի յանկարծական անկում կամ բարձրացում ունենան։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼԽՄՈՒՏՔԸ

Սապահ կ'իմանայ թէ տէրութեան 1306 տարւոյ ելմտացոյցն, որ Ելմտական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած և Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ եւս քննուած ու վաւերացուած էր, Վեհ. Սուլթանին մատուցուած է։

Աներկբայ ենք թէ, կը յարէ նոյն թերթը, այն բարեդէպ միջոցներ որք ձեռք առնուած են ի մասին հաւասարակշռութեան ծախուց և հասութից, գործադրութեան պիտի դրուին յառաջիկայ մարտէն սկսեալ։

Ելմտացոյցի հաւասարակշռութեան համար ձեռք առնուած միջոցները ծախուց նուազման կամ բարեփոխման չեն վերաբերիր, այլ հասութից յաւելման։ Նոյնպէս կարեւոր որոշումներ եղած են հասութից գանձման գործն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՔ

Իւլեմա Խոճա Խաչաք(?) էֆէնտի ծրագիր մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան, առաջարկելով ստիպողութիւն տալ գիւղօրէից մէջ մզկիթներ և նախնական վարժարաններ հաստատելու գործին։ Այս ծրագիր նկատողութեան առնուելով կը քննուի ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ։

—Պրուսայէն կը գրեն թէ այսօր պիտի կատարուի տեղւոյն երկրագործական վարժարանի հիմնարկութիւնը։ Նոյնպէս կը հաղորդեն թէ Մուտանիայէն Պրուսա տանող ճամբուն երկու կողմը ծառեր պիտի տնկուին։

ԿՐԻՏ

Աթէնքէն մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն օսմ. դեսպանատունն ու հիւպատոսարանը մեծամեծ դիւրութիւններ կ'ընծայեն Կրետացի գաղթականաց իրենց տեղերը վերադառնալու համար։ Մինչեւ իսկ հիւպատոսարանը շոգենաւ մը վարձեր է այս նպատակաւ։

ՊՈԼՍՈՅ ԿԱԶԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մայրաքաղաքիս կազի ընկերութեան փորձական ժողովն որոշած է Պոլսոյ կեդրոնին մէջ հանրային խոհանոց մը հաստատել, ուր ամեն օր ձրիաբար կերակուր հայթայթուի հարիւր աղքատաց։

Ընկերութիւնն ամեն օր հարիւր հատ տոմսակ պիտի յանձնէ Եվգաֆի նախարարութեան, բաշխուելու համար այդ տեսակ օգնութեան մը կարօտ աղքատաց։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ

Էնկիւրիի ժողովուրդն աղերսագիր մը մատուցանելով Վեհ. Սուլթանին խնդրած էր որ իրենց գաւառներէն երեւան պատանիներ ձրիաբար ընդունուին բարձրագոյն վարժարանաց մէջ։

Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է որ Էնկիւրիի ժողովրդեան խնդիրքը գործադրուի և այդ պատանիներ արձանագրուին զինուորական վարժարանաց մէջ։

ՆՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ

Օսմանեան հպատակ Միչէլ էֆէնտի, որ իր ուսումն առած է զինուորական վարժարանին մէջ, ջուրի անիւ մը հնարած է, որ Վօսփորի այլ և այլ հոսանքներէն առաջ եկած բնական ոյժը ցամաք փոխադրելով պիտի հայթայթէ ջաղացքներու և այլոց։ Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը տասը տարուան համար հնարքութեան արտօնագիր տուած է Միչէլ էֆէնտիի։

Միչէլ էֆէնտի ի մտի ունի օսմանեան ընկերութիւն մը պիտի կազմէ իր գիւտը շահագործելու համար։

ԱՄՈՒՍՆԱԹՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏ

Տիկին Քօլսմիթի կողմէ Բունաց Պատրիարքարանին առջեւ բացուած ամուսնալուծութեան դատին առթիւ կը կարծուէր թէ իրաւասութեան խնդիր պիտի ծագէր պատրիարքական իշխանութեան և Հելլենական հիւպատոսարանին միջեւ. սակայն այս դատ վերջացաւ առանց միջադէպի։ Պատրիարքարանի Սինոդը մերժեց տիկին Քօլսմիթի խնդիրքն և վճռեց որ ամուսնոյն կողմէ իրեն թոշակ մը յատկացնելու պէտք չկայ։

ՍԱՄԻ ԷՖԷՆՏԻ

Ըստ տեղեկութեանց Հաքիքաթի, կայսերական իրատէ մը հրամայած է որ Դատական նախարարութեան քաղաքային գործոց անօրէն Սամի էֆէնտի վերահաստատուի իր պաշտօնին մէջ, որովհետեւ հաստատուած է թէ այդ պաշտօնէին վերագրեալ ինչ ինչ արարքներ անհիմն են։

Սամի պէյ, կայս. սոյն հրամանին համաձայն, նախընթաց օր սկսաւ յաճախել իր պաշտօնատեղին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ
ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Թաղապետական Զ. շրջանակի վարչութիւնը նկատելով այն ծառայութիւնները զորս թաղապետական բժշկաց Յանձնաժողովը մատուցած է վերջին համաճարակներու առթիւ, հարկ եղած միջոցներ ձեռք առած է մնայուն ընելու համար այդ Յանձնաժողովը՝ Զ. շրջանակի իւրաքանչիւր արուարձանին մէջ, այս կերպով հաստատելով բժշկական հանրօգուտ պաշտօնէութիւն մը որուն պաշտօն տրուած է, կարօտ հիւանդաց օգնութեան հասնիլ, ժամանակին իմանալ տարափոխիկ կամ ապականիչ հիւանդութիւններն որք կրնան ծագիլ, ձեռնհաս իշխանութեանց իմացունել ձեռք առնելիք առողջապահական միջոցները՝ այդ հիւանդութեանց առաջքն առնելու կամ զանոնք անհետացնելու, և վերջապէս ողջապահիկ օրինաց համաձայն միջոցներ ձեռք առնելու համար։

Այդ պաշտօնէութիւն կազմուած է հետեւեալ կերպով.

1. Բէյօղլու.—Բժիշկ՝ Տր. Մարկոսոֆ, Տէրվիշ փողոց, Թ. 12—Դեղարանք՝ Ժ. Քանտաք, Մեծ փողոց Բերայի, Թ. 170—Եւտէն Տէլլա Սուտա, Մեծ Փողոց Բերայի, Թ. 318—Շիշլիի, Եէնի Շէհիր փողոց։

2. Բէյօղլու Աղա և Ֆէնտըքլը.—Բժիշկ՝ Տր. Եսայեան(?).—Դեղարանք՝ Քարասօքրօս, Բերայ Աղա փողոց.—Ն. Թէօտորիտէս, Ջալը Բազար։

3. Ղալաթիա.—Բժիշկ՝ Տր. Մանուկ պէյ Ազարեան, Նիւքսէք Գալդըրըմ, Թ. 86.—Դեղարանք, Ա. Սրօրիտէս, Մեծ Փողոց Ղալաթիոյ, Թ. 326.—Ա. Լէֆաքի, Նիւքսէք Գալդըրըմ, Թ. 86։

4. Թօփհանէ.—Բժիշկ՝ Տր. Աճէմ Րէճէպ էֆէնտի.—Դեղարանք՝ Մէկլիս, Գասըմ փաշա, մզկիթի հրապարակին վրայ։

5. Թոփղլու.—Բժիշկ՝ Տր. Պօլօնաքի, Նիւքսէք Գալդըրըմ փողոց.—Դեղարանք՝ Թէօտորաքիի Մէզօնսրի, և Թէօտորոս յԱքարճա։

6. Խասքէօյ.—Բժիշկ՝ գնդապետ Տր. Մէհմէտ պէյ, Այնալը Գավագ.—Դեղարանք՝ Խօանիտէս, Բիրի Փաշա.—Լէվի, Այնալը Գավագ։

Քաղաքային ու կրօնական իշխանութիւններէն ինչպէս նաեւ վերոյիշեալ արուարձանաց բնակիչներէն կը խնդրուի որ հաճին իրենց թաղի բժշկին, կամ վերեւ յիշուած դեղագործաց մին ծանուցանել իրենց թաղին մէջ ծագած ո՛ր եւ է վարակիչ հիւանդութիւն, որպէս զի պարագային պահանջած միջոցները ձեռք առնուին անմիջապէս։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աֆ. Գարահիսարէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ փետր. 1 թուականաւ.

Այս շաբաթ հայ և թուրք բոլոր վարժարանք բարձրագոյն հրամանաւ գոցուեցան առժամանակեայ կերպով, Ինֆլիւէնզայի վարակման երկիւղիւ։ Բնակիչներէն օրը 10-12 հոգի կը մեռնին ոմանք յանկարծամահ. երեք օրէ ի վեր բանտարկելոց ոմանց հրաման տրուած է օրը քանի մը ժամ պտտիլ դուրսը և երեկոյին վերադառնալ բանտ, որովհետեւ հոն աւելի սաստիկ կ'երեւի ախտը. բաց աստի քաղաքիս մէջ կայ ախտ մ'ալ և վարակողք առանց ո և է վնասի և բժշկական դարմանի կ'ապաքինին միայն 10-20 օր անհանգստութենէ յետոյ։

—Քաղաքիս հիւսիսակողմն եղող բերդին վրայէն գտեր են աղիւսէ մեծ քառակուսի քար մը յախճապակեայ և վրան գրուած. քարին տակէն ելած է կորեակի մեծ շտեմարան մը լեցուն և պարունակութիւնն ու տարածութիւնն անյայտ է դեռ. կորեակը սովորական տեսակէն է, բայց շագանակագոյն. շատեր այս գունափոխութիւնը կը վերագրեն երկար ատենէ ի վեր պահուելուն։

Թարիք(?) կ'իմանայ թէ այս օրերս թնդանօթ և այլ ռազմամթերք պիտի ղրկուին ի Սէլանիկ և ի Բրէվէզա, լրացնելու համար Գ. զօրաբանակի պակասները։

—Թուրքերէն Վաքթ(?) Ջարիտէ(?) նոր լրագիր, որ երէկ պիտի հրատարակուէր, յառաջիկայ երկուշաբթի օր պիտի հրատարակուի։

—Մէկ քանի գողեր երէկ գիշեր Պոլսոյ Ճինճիրլի Գույու թաղի բաղնիքը մտան և չորս հազար դրուշի դրամ ու այլ և այլ կարասիներ գողցան. Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ այդ գողութեան հեղինակները գտնելու համար։

—Ի Թավուգ Փազար Պալըքճը խանի դրան վրայի կամարը նախընթաց գիշեր փլաւ, սակայն մարդու վնաս չպատճառեց։

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց ինը վաղեմի չարագործներ։

—Կայս. հրամանաւ՝ կայս. անձնապահ զօրաբանակի հրամանատարն հրամայեց որ ամեն կողմ հաւաքել և զինուորական պաշտօնատանց յանձնել ժողովրդեան ձեռքը գտնուած Մարթինիի, Շնայտըրի, Վինչէսթէրի ու այլ այդ կարգի հրացանները։

—Այն զինուորական սպայք, որք երկու ամսոյ չափ առաջ Անթալիոյ Թէքէ գաւառը ղրկուած էին քննելու համար Գոչ անուն տեղւոյ մէջ ծագած հողային խնդիրն, իրենց պաշտօնն աւարտելով, պատրաստած են այդ տեղւոյն քարտէսն և տեղեկագիր մը։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք կը շարունակեն խուզարկել այն ջրհորն, ուր սպաննուած կնոջ մը գլուխը գտնուած էր. Երէկ եւս մէկ քանի ոսկորներ գտնուեցան։

—Իզմիրի առաջնակարգ բժիշկներէն Տր. Շասօ քիչ մնացեր է սխալման մը զոհ պիտի երթայ եղեր. Քանի մը հիւանդաց այցելութիւն տալէ յետոյ, տուն վերադառնալուն՝ յոգնած ըլլալով՝ շիշ մը կ'առնու որ կը կարծէ թէ Վիշիի ջուր կը պարունակէ և գաւաթ մը լեցնելով կը խմէ։ Ուշ մը առնելէ յետոյ, կը նշմարէ թէ խմածը Վիշիի ջուր չէր, այլ թոյն մը որուն ցաւերը կ'զգայ։ Անմիջապէս դեղթափ մը կ'առնու որ թոյնին ազդեցութիւնը կը կորէ։

—Վերջին օրերու գեղեցիկ օդերն և մանաւանդ երէկ գիշերուան պայծառ ու գեղեցիկ երկինքը՝ գրեթէ մոռցնել տուած էին ձմեռ, երբ այս առաւօտ մայրաքաղաքիս բնակիչք զարմացմամբ տեսան ձեան թանձր խաւ մը, որ կը ծածկէր ամեն կողմ։ Առաւօտեան եւս քանի մը ժամ ձիւն տեղաց։

—Ծովային նախարարութեան սպայներէն գնդապետ Եօմէր պէյի պաշտօն յանձնուած է Ափրիկեան Տրիպոլիս և Ճիտտէ երթալով, քննել այն տեղերն ուր նաւահանգիստներ պիտի շինուին. Եօմէր պէյ, որ այսօր ճամբայ պիտի ելնէ, իր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը պիտի մատուցանէ Ծովային նախարարութեան։

—Պէրութի լրագրոյն տեղեկութեանց համաձայն կուսակալութիւնը 1304 տարւոյն մարտէն մինչեւ յունուարի վերջը 15.697.791 դրուշի վճարում մը ըրած է, մինչդեռ 304 տարւոյ նոյն ժամանակամիջոցին մէջ 18.044.568 դրուշի վճարում մը եղած է, որով վճարմունք վերջին տարւոյն մէջ 2.348.777 դրշ. ի առաւելութիւն մը ունեցած են. Ցեանել(?) որոց գանձման եւս մեծ յաջողութիւն ունեցած է, զի դեկտեմբերէն մինչեւ յունուարի վերջը 280.465 դրուշ գանձուած է։

—Մէկ քանի օրէ ի վեր Քալիֆորնիայէ և Պիզանիչէ եկող փոքր առագաստանաւերով գառնուկներ կը բերուին մայրաքաղաքս։

—Քաղաքապետութեան առաջին Մուֆեթթիշ Մուսթաֆա էֆէնտի նախընթաց օր մեռաւ։

—Լոյսի ընկերութեան Սամսոնի գործակատար Պ. Եսիոթ յանկարծամահ եղեր է։ Հանգուցեալը վաթսուն ու ութ տարեկան էր։

—Տիարպէքիրի ժանտարմաներու նախորդ հրամանատար Ահմէտ պէյ հանգստեան կոչուած է 1500 դրուշ ամսաթոշակով։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ՊՐՈՒՍԱ, 11 փետրուար 1890

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ հաստատած ենք Ընդհանուր Գործակալութիւն մը բովանդակ Թուրքիոյ համար, որուն Տնօրէնութիւնն յանձնուած է Տեարց

ՍԱՀԱԿ ԳԱՍԻՖ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ճէլալ-պէյ խանի դիմաց, Թիւ 21-22.

Տեարք Սահակ Գասիֆ և Ընկ. պաշտօնապէս լիազօր իշխանութիւն ստացած են մեր կողմէ՝ յանուն մեր Ընկերութեան գործելու և ստորագրելու համար ամեն տեսակ գործեր ընդդէմ հրդեհի։

Յուսալով թէ պիտի նպաստաւորէք զմեզ, Տ., ձեր պաշտպանողական առաջարկութեամբք, ընդունեցէք ևլն.

Ի դիմաց ԼԱԲԵՐԱՆՍԻ
Ապահովութեան անանուն ընկերութեան ընդդէմ հրդեհի

Վերատեսուչ — Ընդհանուր-Տնօրէն
ԿՈՄՍ ՏԸ ՄԷՋՈՆՆԷՕՎ — Ֆ. ՄԱՑԼԻՇԷ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍՕՐ ՈՒԱՆ(?)

Պերլին, 6 մարտ

Վիլհէլմ Բ. ներկայ գտնուեցաւ Պրանտէպուրկի նահանգային ժողովոյն տնօրէնութեամբ տրուած հացկերոյթին. Այս առթիւ բանախօսելով, ըսաւ թէ իր ուղեւորութեանց կարեւորութիւնն այն չեղաւ միայն որ օտար երկիրները մօտէն ճանչեց և բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատեց դրացի վեհապետաց հետ, այլ նաեւ կարող եղաւ հեռուստ դիտել հայրենեաց կացութիւնը, զերծ կուսակցական նկատողութիւններէ. Կայսրը ընկերական խնդիրն իր գլխաւոր պարտաւորութիւնը կը նկատէ, և արտաքուստ խաղաղութիւնն ապահովելէ զատ, կը հետեւի իր պապուն օրինակին, որոյ գլխաւոր հոգածութեան առարկայ եղած էր ժողովրդեան ստորին դասուց բարեկեցութիւնը. Կայսրն իր պաշտօնն Աստուծոյ կողմէ իր վրայ դրուած պարտաւորութիւն մը կը նկատէ և ժողովուրդն ալ կը համարի Աստուծոյ կողմէ իր խնամոց յանձնեալ աւանդ մը, զոր պարտի աճեցնել և համար տալ. Կայսրը կ'ընդունի ամեն օժանդակութիւն, և պիտի ջախջախէ իրեն դէմ արգելք յարուցանել ուզողները։

—Կը հաւաստեն թէ Երեսփոխանաց ժողովէն խնդրուելիք զինուորական վարկը մանաւանդ թնդանօթաց և թնդանօթաձիգ զօրաց կը վերաբերի։

—Նօրտ Տոյչէ Ալլ. Ցայթունգ կը յայտարարէ թէ Վիլհէլմ կայսեր քրոջ Մարկրիդ իշխանուհւոյն նշանախօսութեան զրոյցներն անհիմն են. Նոյն լրագիրը կը յայտարարէ նաև զի Թայմզին այն լուրը թէ Պիզմարք իշխան հրաժարեր է և թէ առժամապէս միայն իր պաշտօնին գլուխը կը մնայ մինչեւ իր յաջորդին անուանումը՝ պարզապէս Պօրսայի խաղ մըն է։

Բարիզ, 6 մարտ

Պ. Թիռառի կուսակից քաղաքական ակմբոց մէջ կը հաւաստեն թէ այս աւուր նաւէն յետոյ Պ. Թիռառ արձակուրդ պիտի առնու իր վատառողջութեան պատճառաւ և ա՛լ իր պաշտօնատեղին չպիտի դառնայ. Պ. Լոռի հարցապնդման վրայ Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ լինելիք վիճաբանութեան մասին մտահոգութիւնք կան. սակայն անհերքելի է թէ հանրապետական մեծամասնութիւնը մտադիր չէ նախարարութիւնը տապալել՝ Պերլինի դեսպանախորհրդին խնդրոյն մէջ ունեցած ընթացքին համար. Եթէ երբեք նախարարական տագնապ ծագի, պէտք է վերագրել զայն վերջին օրերս տեղի ունեցած ուրիշ դէպքերու։

Լոնտոն, 6 մարտ

Լոնտոնի Նորթհ Սէնթ Պաքրաս շրջանակին մէջ, կլատսթոնեան ընտրելի Պոլթըն երեսփոխան ընտրուեցաւ 2657 ձայնով, մինչեւ իր հակառակորդ պահպանողական ընտրելի Պ. Կըրահամ 2549 ձայն միայն շահեցաւ։

—Միացեալ-Նահանգաց դեսպանն ի Լոնտոն, Պ. Րոպէրդ Լինգըլն (որդի Միացեալ-Նահանգաց նախկին նախագահին), մեռաւ։

—Անգլիոյ պանքան 5 էն 4½ %ի իջեցուց իր տոկոսին սակագինը։

—Զրոյց կը շրջի թէ Պերլինի Դեսպանախորհրդին բացումն յետաձգուած է ապրիլ 18ին։

Հռոմ, 6 մարտ

Պուլկարիոյ գործոց վերաբերեալ պաշտօնաթուղթեր պարունակող կանաչ Տետրակը մօտերս պիտի բաշխուի Խորհրդարանին։

—Ումպէրթօյ թագաւորն յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի ընդունի օսմանեան նոր դեսպան Զիա պէյը։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 6 մարտ

Պերլինի դեսպանախորհրդին և նորա յայտագրոյն առթիւ Պ. Սփիւլլէր երէկ Երեսփոխանաց Ժողովոյ մէջ նշանաւոր ատենաբանութիւն մ'ըրաւ, որուն խաղաղաւէտ յայտարարութիւնք լաւագոյն տպաւորութիւն յառաջ բերին քաղաքական շրջանակաց մէջ. Երեսփոխանաց Ժողովն յայտարարեց թէ գոհ է նախարարութեան տուած բացատրութիւններէն, և յառաջիկայ շաբաթ աւուր թողուց Տահոմէյի ափրիկեան գործոց մասին եղած հարցապնդման վիճաբանութիւնը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 փետրուար

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց (Միաց. Ս. Սէրի)		19 36
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	19 36
Բերայի մէջ	»	19 37
Առաւօտուն բացուելուն	»	19 37 1/2
Կէս օրին	»	19 38 1/2

ԽՈՒԹԻԳՐԱՃԸ(?) ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	48 18
Այս առաւօտ	48 19
Կէս օր	48 25

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	40 30
»	B. »	21
»	C. »	20 8

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Յունիքէթ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 25
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 26
Պանք տը Քոնս.	»	»	7 13
Սոս. Շանժ է վալէօր	»	»	4 25
Թրամուէյ	»	»	477 1/2
Րումէլի երկաթուղի		Ֆր.	70
Ցայլիկասոն տը Բրիօքիթէ(?)		»	— —
Բամպեթուղթ Լավրիոնի	Գ.	Կ.	116

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Իմբէրիալ	»	90 5
Քրիմիգ(?)	»	51 10
Րուսաց թղթադրամ	»	8 37
» արծաթ	»	76 20
Մեծ արծաթ (տարբ)	»	108 25
Վեցնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	108 20
Մեթալիք	»	101
Թաւաֆէյէ(?)	»	9 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 6 Մարտ, ժամ 3 վայր. 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 85
» » 4 1/2 %	105 80
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Գ.	18 32 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	70 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	537 12 1/2
Գրէտի Լիօնէ	726 50
Իտալական Ռանթ 5 %	92 62 1/2
Հելլէնական 5 %	չկայ
Բրիօքիթէ Թիւրք	496 62 1/2
Եգիպտական միացեալ	475 50(*)
Պանք տը Բարի	չկայ
Օսմ. մաքս արժէթուղթ	420 50
Սուէզի ջրանցք	չկայ
Սպանիական արտաքին	73 5/16
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 25 1/2

Լոնտոն, 6 Մարտ, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ	97 5/8
Օսմ. » Սէրի Գ.	17 13/16
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	40
» » » Բ.	24 7/16
» » » Գ.	— —
Փոխառութիւն 1877	102 3/16
Պանք Օթոման	11 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	94 7/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	101 1/8
Տայրա Սանիէ	84 1/4
Տոմանիոյ (փոխառ. Րօչիլտ)	103 3/4
Հելլէնական 5 %	90 1/4
Մոնոբոլ »	75
Ռուսական 1889	91 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 25 1/2

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 6 Մարտ, ժ. 10 վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 40
Օսմանեան քոնսօլիտէ Գ.	18 32 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	70 50
Եգիպտական միացեալ	478 75

Պերլին, 6 Մարտ, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Րուսաց թղթադրամ	220 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	77 50
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Գ.	17 85

ԱԶԴ.—Դպրոցիս(?) Արծրունեան սանուհեաց ձեռագործաց վիճակահանութիւնը որ պիտի կատարուէր ամսոյս 18ին, ինչ ինչ պատճառաւ յետաձգուած ըլլալով, ներկայիւս կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան որ վերջնականապէս տեղի պիտի ունենայ յաջորդ ամսոյ 4ին, կիւրակէ, ժամը 7ին ըստ տաճկաց, վարժարանիս սրահը։ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Արծրունեան Սանուհեաց Վարժարանաց
Մ—(?)
22 փետրուար 1890
Մագրիգիւղ

ԱԶԴ. —Հայ վաճառականներէն Օսկոր(?) էֆ. Մելքոնեան իր կնիքը կորսնցուցած է. սոյն կնիքը միմիայն պաշտօնական գործոց համար կը գործածէր. ուստի սոյն կնքով վաւերացեալ ո՛ր և է գրութիւն անընդունելի է։
318 1—2

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Տիկին Սամարէ կեանք տուաւ Նոր Թատրոնին, ու մոգական զօրութեան մը պէս փարատելով այն թմրութիւնն ու լքումն որոց մատնուած էր Ֆրանսական խումբը, վերակենդանացուց այն փայլուն երեկոյթներ որոց այնքա՛ն կարօտը կը քաշէին Բերայի թատերասէրք: Ասի այնքան ճշմարիտ է, որքան ճշմարիտ է թէ դեռ ամիս մը առաջ, եղանակին ամէնէն ոգեւորեալ օրերուն մէջ, Նոր Թատրոնի դռները փակ կը մնային, մինչ այժմ հանդիսականք գրեթէ տեղ չեն գտներ: Իրաւ է թէ խմբին վրայ աւելցած են երկու նոր երգիչներ՝ Պ. Պ. Կաիվել և Պալանքէ, ու ընտիր կատակերգակ մը՝ Պ. Սամարէ, սակայն յաջողութեան մեծագոյն բաժինը Տիկին Սամարէի կը պատկանի, և իրեն վերապահեալ է եղեր յաղթական պսակները ու ծափահարութեանց մէջտեղ փակել թատերական եղանակը: Իր անունը միայն բաւական եղաւ, — երբ ծանուցուեցաւ թէ Պ. Բլումիս Կ. Պոլիս հրաւիրած է զնա, — յեղաշրջում մը առաջ բերելու ...ներու գործոց ընդհանուր կացութեան մէջ, որովհետեւ այդ առաջնակարգ երգչուհին քաղցր յիշատակ մը թողած է ամէն անոնց համար որք, եթէ չեմ սխալիր, 1887ի ձմրան՝ Թէփէ-Պաշիի թատրոնը կը դիմէին զինքը ծափահարելու: Ուստի տիկին Սամարէ նորեկ մը չէ Բերացւոց համար, և թերեւս յիշողներ իսկ կան թէ ինչ յաջողութեամբ փայլած էր նոյնիսկ Միքատօյի մէջ, զոր այդ թուականին նկարագրեց Կ—յծ—քէ: Ժամանակին հետ, տիկին Սամարէ հետզհետէ կատարելագործած է իր արհեստը, բնական ձիրքերն ու գեղն ու շնորհն ալ զարգանալով միեւնոյն ժամանակ: Եւ ահա վերստին կը ներկայանայ մեզ իր գեղեցիկ ձայնին բոլոր հրապոյրովն, իր դերասանուհւոյ բոլոր յատկութիւններովն, ու թատերաբեմին տիրուհին դարձած է: Գրեթէ մէկ շաբաթուան մէջ յաջորդաբար ներկայացուց Սիւբէի երաժշտական ընտրելագոյն երկու գործերը, Միքատօ և Պոտօ, և երկուքին ալ բարձրութեան գիտցաւ հասնիլ: Առաջնոյն մէջ՝ այր երաժշտութիւնը մեծաւ մասամբ մելամաղձիկ ու անոյշ նրբաշնակութեանց շարք մըն է, և երկրորդին մէջ զուարթ, աշխոյժ, ոգեւորիչ եղանակներով պարբեալ, հաւասարապէս ծափահարուեցաւ: Միքատօի վերջին արարուածին մէջ մանաւանդ, երբ Ֆրանսական դրօշն ի ձեռին թատերաբեմը մտաւ յաղթական երգով մը, ամբողջ սրահը թնդացուց: Ու ամբողջ սրահն հմայեց Պոտօի երկրորդ արարուածին մէջ, հանդիսականք քանիցս կրկնել տալով «պարտիզպան տղուն» հեշտ երգերը, ու դարձեալ չյագեցան:

Այս գիշերուան համար Տիկին Սամարէ ստանձնած է Էլէնի դերը Պէլ-Էլէնի մէջ, որուն յաջողութիւնը կանխաւ ապահովեալ է: Դեռ քանի մը ներկայացումներ ալ, եւ Ֆրանսական խումբը կը մեկնի ի Թիֆլիզ: Երաժշտասիրաց ու թատրասիրաց համար՝ այս յաջողութեանց մէջտեղ խումբին մեկնումը զգալի պիտի գար, եթէ անորոշ ժամանակի մը համար ըլլար: Բարեբաղդաբար, մայիսի ծաղկանց ու թռչնոց հետ՝ պիտի վերադառնան նաեւ թատերաբեմի այդ ծաղիկներն ու թռչուններն, ու իրենց բոյնը պիտի հաստատեն Թէփէ-Պաշիի պարտիզին մէջ, հոն երգելու համար ո՛վ գիտէ ինչ նոր երգեր:

Խումբին մեկնումէն առաջ առիթ կունենանք նորէն խօսելու վերջին ներկայացմանց վրայ. * *

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐՏՈՒ, 2 փետր.

Ծանօթ է անցեալ տարի տեղւոյս ազգային վարժարանի հրոյ ճարակ լինելն: Օրտուցիք սկիզբ մ'ըրած լինելու համար կարելին ըրին և նոր վարժարանի մը հիմերը դրին: Յիշեալոն համար դիմեցին Պատրիարքարանի, որ ժապաւինեալ տուփ մը յանձնեց. ասա ինչ ինչ նկատմամբք թանկ մը հասոյթ չը բերաւ:

Որովհետեւ առ ի չգոյէ վարժարանի ազգային մանկտին փողոց թողուլ գ[illegible]ծ չէր, աղջկանց վարժարանն յատկ[illegible] մանչերուն: իսկ առաջնոյ համար [illegible] տուն մը վարձուեցաւ: Ներկայիս ըստ կարելւոյն կ'աշխատուի արդիւնաւոր ընել զայն:

Բայց միայն այս նիւթականով չը վերջանար. բարոյական ու հոգեւոր ցաւեր կան: Այո՛, եղան բարեկցիկ ծնողք ոմանք որ իբր թէ մի քանի օրուան յապաղումն առիթ համարելով իրենց դրամն ու զաւակն յանձնեցին բողոքականաց վարժարանի, ուր խեղճ տղայոց գլուխը կը ճաթի մինչեւ երեկոյ Ցովսէփ գեղեցիկ պատմութիւնն ուսումն ի բերան ընելով և մարմինը գաւազանի հարուածոց տակ կը հեծէ կիւրակէ օրեր Հայոց եկեղեցին յաճախելուն համար:

Եւ այդ ծնողք որ ազգ. վարժարանի ակն յայտնի առաւելութիւնքն ինքնին կը խոստովանին՝ միամի՛տ կը համարուին թէ անմիտ, երբ տակաւին կը շարունակեն զրկել բողոքականաց: Մանաւանդ ի՞նչ օրինակ դաստուի մը, որ իր կոչման բոլորովին անարժան ոք ըլլալուն տարակոյս չը թողուց իւր վերջին մէկ արարքով:

Ահա իրողութիւնն. վերջին Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ Արժ. Տ. Գէորգ հայրը տնօրհնէքի կ'երթայ կէ-կէ- (հոս կէ-կէ- կ'ըսեն անոնց որ թէ՛ եկեղեցի և թէ ժողովարան կը յաճախեն) ազգայնոյ մը տունն: Անդ կը հանդիպի բողոքականաց ուսուցիչ Պ. Ցակոբ Արսլանեանի, որ թէ՛ քահանային և թէ կատարած պաշտաման հանդէպ անպատկառ վարմանց մէջ գտնուելէ զատ կը յանդգնի մինչեւ իսկ անվայել խօսքեր արտասանել յիշեալ Արժ. Հօր դէմ, որ ամենափոքր առիթ մի իսկ տուած չէր:

Զայս իրողութիւն կը նշանակեմ մանաւանդ, ոչ եթէ կրօնական փցուն խնդիրներ յարուցած լինելու, այլ թէ՛ մեր և թէ հայ բողոքական վարչութեանց ուշադրութիւնն հրաւիրելու համար, վասնզի այդ օրինակ դէպքեր կրնան ծանր հետեւանք ունենալ երբեմն:

Նաեւ վերոյիշեալ կրկին պարագայք կրկին հետեւութեանց կ'առաջնորդեն, որովք գամ մ'եւս կը հաստատուի թէ բողոքականք կրթական հաստատութիւններ կը բանան ոչ թէ բարւոյն իմաստով, այլ պարզապէս փրոփականտայի համար, և թէ ծայրայեղութիւնն ի՛նչ աստիճանի կը հասցունեն որ դաստիարակ մը իսկ կ'անգիտէ պատկառ կալ հանդէպ մի կրօնական պաշտօնէի:

* *

Օրտուցի հայուն հոգեւոր ցաւն է կրօնափոխական դիպաց յաճախումն: Իրաւ է թէ կրօնափոխութեան կը դիմեն անոնք միայն, որոց կամ նիւթական անձուկ է կամ միտքն: Առաջնոց համար ցաւիլ աւելորդ է. վասնզի աւելի շահաւոր պայմանաց մէջ նոքա կրնան վերջին նորատացն ևս ծախել. իսկ վերջնոց կորուստը ցաւալի է, վասնզի կարելի էր նոցա գաղափարոց շրջանակն ընդարձակել, գոնէ ի հոգեւորն:

Արդ՝ գոնէ առժամեայ քարոզչի մը պէտքն անհրաժեշտ է Օրտուի համար, ուր կեդրոնացուցած են ներկայիս իրենց բոլոր ուշադրութիւնն Սեւ ծովու եզերքը գործող միսիոնարական ընկերութիւնք:

Թաղ. խորհուրդն, որոյ գործունէութիւնը գնահատելի է, առ այս գրեց Տրապիզոնի գաւառ. վարչութեան, որ ինչպէս ամեն յարաբերական խնդրոց մէջ, պատասխանեց թէ չը ճանչնար զինքը. գիտէք ինչո՞ւ, որովհետեւ նորընտիր Պաշ. փոխանորդ Գեր. Արսլանեան հայրն ընտրած է զայն երբ առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնով աստ կը գտնուէր:

Անշուշտ սոյն ցաւեր չը պիտի վրիպին Պատրիարքարանի ուշադրութենէ:

ԼՈՒՍԱՒՈՐ ՊԱՏՈՒՀԱՆԸ
(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ամառուան սաստիկ տաք գիշեր մ'էր, փոթորկալից և մութ, ոչ լուսին և ոչ աստղ կը փայլէին երկնից երեսը: Մեծամեծ ծառերով և խեղդիչ օդոյն մէջ փայլող երկկարգ կազերով շրջապատեալ մեծ պողոտայի մը վրայ՝ քանի մ'ուշ մնացողներ դանդաղօրէն կ'երթային կորսուելու գիւղին առանձնութեան մէջ:

Լուտովիք՝ կիզիչ տաքէն, աշխատութենէն՝ և իր կանթեղին բոլորտիքը թըրթռող միջատներէն նեղուելով իր աշխատութեան թիկնաթոռէն ելաւ, խղճալի ակնարկ մը ձգելով իր գրութեան վրայ՝ զոր չէր աւարտած — և գրած էր առանց հաճոյքի, գրեթէ ակամայ, և շատ կտորներ աւրած և սրբագրած — և բոլորովին սիրտը սեղմուած, կազը մարեց, իր բնակած չորրորդ յարկէն վար իջաւ, և ամայի ծառուղին մտնելով՝ իր տան դէմ գտնուող փոքրիկ գարեջրատան փողոցին վրայ դրուած սեղանի մը առջեւ նստաւ:

Հեղձուցիչ գիշեր: Շապիկին թեւերը վեր սոտած և հաստ հողաթափներ հագած սպասաւոր մը իրեն գարեջրով լի գաւաթ մը բերաւ, որուն հոտէն մարդուն քիթը կ'լլնար. այդ տեղ ալ իր տունէն աւելի զով չէր, և եթէ երբեք թեթեւ հով մը ելլէր, հիւանդի մը շունչին նման տաք էր: Լուտովիք վայրկեան մը մտածեց թէ՝ տունը կենալն աւելի լաւ պիտի ըլլար, և թերեւս անկողին մտնելը: «Բաւդալ իրաւունք ունի երբ կ'ըսէ մարդուս համար, «տունը միայն աւելի լաւ է», արաբական առածն ալ սուտ չէ «պառկելը նստելէն լաւ է, և մեռնիլը պառկելէն»: Մեռնի՞լ: Ցիրաւի այնպէս է: Առանց բաղդի յաջողութեան մարդուս կեանքը մաշուած չափ դառն է: Մի՞թէ իր կեանքն ալ չէր նմաներ այն հանրակառքին՝ որ տասը վայրկեանն անգամ մը իր տան առջեւէն կ'անցնէր, գետնի փոշիները յոգս հանելով: Ինքն ալ իր հացն հանելու համար հանրակառքին ձիուն նման լրագրի մը պատգարակին լծուած չէ՞ր: Միթէ՞ աւելի նուազ աշխատութիւն է թղթեր մրոտելը քան թէ կառք մը քաշելը: Ի՞նչ արհեստ բայ եւ ածական վաճառե՛լ: Լուտովիք երեսուն ութ տարեկան էր: Առաւօտուն ածիլուած ատեն տեսած էր թէ՛ իր քունքերուն մազերն սկսեր էին ճերմկիլ: Երիտասարդութիւն մըն էր որ կ'սկսէր անյնիլ: Իր յիշատակաց մէջ հեշտ և ախորժելի անցեալ մը չկար, և ինչպէս կ'ըսեն անգլիացիք, միայն խեղճ ամուրիի մը տխուր և ամօթալի սիրահարութիւններ, և, եթէ երբեմն իր սրտին մէջ կնոջ անուան յիշատակներ մնա[illegible] գտած էին, անոնք ալ կը նմանէին պանդոկներու հայելիներու վրայ գրուած յիշատակարաններուն: Եւ արտասուելու չափ տրտմած, յիշեց իւր անցեալ կենաց մէկ չարաչուկ գիշերը, մենամարտութեան մը նախընթաց գիշերը՝ զոր անցուցած էր գիտուածական սիրուհւոյ մը քով, որ մինչեւ անգամ առաւօտուն չէր ուզած զինքն արթնցնել և համբուրել՝ մենամարտութեան երթալէ առաջ, և իրեն այնպէս կը թուէր թէ՝ իր քով պառկած կինն իրեն համար բոլորովին օտարական մըն էր:

Այսպէս վշտագին խորհրդածութեանց մէջ ընկղմած՝ Լուտովիք, մեքենաբար իր առջեւ կը նայէր, և երբ իր գարեջրի գաւաթը պարպելու համար գլուխը վեր առաւ, յանկարծ իւր տան հինգերորդ յարկին՝ իր սենեկին ճիշդ վրայի սենեակին պատուհանէն լոյս մը տեսաւ:

Իւր տանն՝ եւ նոյն իսկ այն փողոցը գտնուած տուներուն միակ պատուհանն էր այն՝ որ լոյս կար: Գիւղին մէջ մարդիկ կանուխ կը պառկին, և, ինչպէս որ նոյն գիշերը սաստիկ մութ էր այդքան բարձրութենէն երեւցած լոյս մ'իբր լուսաւոր լապտեր մը կ'երեւէր: Պատուհանը բաց էր, բայց գոցուած ճերմակ վարագոյրով մը զոր թեթեւ հով մը կարող էր շարժել:

— Արդեօք ո՞վ կը բնակի հոն, ըսաւ ինքնիրեն Լուտովիք:

Նոյն միջոցին ինքզինքն յոյժ տխուր, լքեալ եւ առանձինն զգաց, եւ լուսաւոր պատուհանն ալ այնքան մեղմիկ լոյս մը կուտար, որ Լուտովիք՝ երեւակայութեան հեգնական քմահաճոյքէ մը մղեալ, վայրկեան մը կարծեց թէ՝ երջանիկ էակներ կը բնակէին հոն. — Իրմէ աւելի երջանիկ. — Անոնք՝ որ ձանձրոյթէ եւ տրտմութենէ ստիպուած են հեռանալ իրենց բնակարանէն՝ գիշերային շրջագայութեամբ մը շատ անգամ իրենց կենաց տաղտուկը փարատելու համար, լաւ կը ճանչնան այդ տպաւորութիւնն: Այդ մարդոց ո՞րը մութին մէջ տեսնելով լուսաւոր պատուհան մը չ'պիտի կրկնէ — Այդ սենեկին բնակիչք երջանիկ պարտին ըլլալ: Ինչ որ ամէն բանէ լքեալ մութին մէջէն տեսակ մը սրբատաշարժ նախանձով՝ լուսաւոր պատուհան մը նըման՝ դիտելով այդ լոյս՝ չ'պիտի յուսայ գտնել մելամաղձային մխիթարութիւն եւ նոր կեանքի մը սկզբնաւորութիւնն:

* *

— Ո՞վ կը բնակի հոն, կը խորհրդածէր ինքնիրեն Լուտովիք: Արդեօք ո՞վ է մինչեւ այս ժամանակ արթուն կեցողը:

Թերեւս իրեն նման աշխատող մը, գրագէտ մը կամ բանաստեղծ մ'էր: Միթէ երբեմն սանդղին վրայ չ'է՞ր ողջունէր՝ տժգոյն և աղքատիկ զգեստներ հագած երիտասարդ մ'որ ձեռքն միշտ գիրք մ'ունէր: Այո, հաւկցայ, այն է, կ'ըսէր կ'երեւի թէ առաւօտուն իր գիտցած լատիներէնն դաս մը տուած ըլլալու է, որոյ փոխարէն իրեն պէտք եղած հարիւր սուն ալ ձեռք ձգած, եւ, այժմ իւր ժամանակին մնացած մասը բանաստեղծութեան եւ արուեստի տուած է: Աղքատ է նա, յոյժ աղքատ, բայց եւ այնպէս շուշանի մը նման մաքուր եւ հպարտ. անաղարտ պահած է իւր երեւակայութիւնն ու երիտասարդութիւնն, եւ երբ, հակառակ իւր մաշած զգեստներուն աչքերուն մը խնդալով իրեն նայի, կոյսի մը նըման աչքերը կը խոնարհեցնէ, այն թաւշեայ արտեւանունքով խորունկ աչքերը՝ որք ապագայ Պէտրարքի մը վերապահուած են:

Իրաւ է թէ՝ փառքը կը սիրէ, բայց կ'ուզէ ստանալ զայն յօրինելով ընտիր հեղինակութիւն մ'ուր մէկէն երեւի իր հոգւոյ ամբողջ անկեղծութիւնը, կը յարգէ նա իւր գրիչն՝ ինչպէս ասպետ մ'իւր սուրն, եւ աւելի լաւ կը համարի անօթութենէ մեռնիլ քան թէ՝ սուտ գրագէտ մ'ըլլալ եւ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ խմբագրատանց սենեակներուն մէջ սիկառի ծայրեր ծծել: Անշուշտ կ'ապրի այդ ազնիւ տղան, բայց բանաստեղծներուն համար կեանքն ի՞նչ բանի կը ծառայէ, եթէ ոչ իրենց երեւակայութիւնն սպաննելու եւ ոչնչացնելու: Կարծեմ այս վայրկեանիս իւր առաջին քերթուածը կը գրէ, եւ այնպիսի քերթուած մը որ մէկ անգամ կը գրուի, և կը պարզէ դիւթիչ դրախտ մը, անիրականալի դրախտ մ'ուր թռչունք անուշաբոյր են, ծաղիկները թռիչներ ունին, կանայք աստղերու նըման անարատ եւ փափուկ են, ուր մարդըս միայն երազով եւ զգացմամբ կ'ապրի, եւ, ի վերջոյ, երբ օր մ'իւր այդ քերթուածները սովորական դառնան, անոնք՝ որ այս քերթուածները կարդալով եւ երգելով արբեցած էին, պիտի տխրին շուայտութեան մը հետեւեալ օրուան նման, եւ դառն ցաւով մը պիտի պաշարուին մտածելով թէ՝ կեանքն իրենց կարծածին չափ գեղեցիկ չ'է:

Բայց, մինչեւ այսօր այդ քերթուածներն իրեն պահած է, եւ իւր երեւակայութեան հաճոյքն շատ բարձր կը գնահատէ զանոնք: Ի՞նչ կ'ընէ արդեօք այս ժամուս: Միթէ անկողին մտած է գիշերուան մէկ մասը կարդալով անցունելու համար. միթէ իր գրակալը անկողնոյն մօտ քաշած եւ վրան հարիւր անգամ կարդացած իւր սիրելի գրքերէն մին դրած է, ուր՝ իր թարմ եւ կարող երեւակայութեանն առջեւ անհուն հորիզոններ կը բացուին: Ո՛չ, շատ հաւանական է որ բոլոր գիշեր աշխատած ըլլայ եւ իր քերթուածներուն լաւագոյն կտորներէն մէկ քանին գրած, եւ յետոյ, աշխատութենէն յոգնած՝ իւր մեծ թիկնաթոռին վրայ ինկած է, իւր դեռահասի եւ սիրուն գլուխն ուսոյ վրայ հակած, աչքերը գոցուած է, եւ գրիչը ձեռքէն ինկած. բայց, քունին մէջ ալ, միշտ իւր սկսած տաղերը կը տեսնէ եւ կ'երազէ թէ՝ Մուսայն գոհ է իրմէն, — Մուսայն՝ որ իրեն համար գոյութիւն ունի — եւ հրեշտակային մօր մը նման՝ իւր թիկնաթոռին յենարանին կըրթընած՝ ժպտելով կը դիտէ անոր քնանալն, եւ երբեմն ալ անոր մազերն թեթեւ ձեռքով վեր ընելով՝ ճակտին վրայ երկար համբոյր մը կը դրոշմէ:

* *

— Արդեօք ո՞վ կը բնակի հոն, կը շարունակէր խորհրդածել Լուտովիք, որ միշտ պաշարեալ էր այդ լուսաւոր պատուհանին խորհրդաւոր հրապոյրէն, որոյ վրայ տարբեր տարբեր կարծիքներ ունէր:

Տարփաւորներ բնակելու են հոն, կը մտածէր: Այո, տարփաւորներ են որք՝ աշխարհիս մէջ միայն փոխադարձ եւ անսպառ փափաքներով կ'ապրին, եւ երբեք չեն տեսներ իրենց ստուերներէն հեռուն՝ որ լուսնի լուսոյն մէջ միշտ իրենց մէ քիչ մը առաջ կը քալէ:

Ո՛հ, դեռատի եւ սիրուն ամոլք: Անոնց այդ նոր սիրոյն առաջին քայլը պատահաբար փողոցին ծայրէն սկսած լինելու է ինչպէս երեկոյ մը, պատահմամբ իրարու քով գտնուած են արուարձանի մէջ, տղայոց համար փայտէ ձիերը դարձնելու խաղը դիտելու միջոցին: Տարփուհին՝ յանկարծ տեսած է որ դեռատի ուսանողը խարտեաշ է, խարտեաշ եւ կարմիր շրթներով. տարփաւորն ալ մէկ վայրկեանին մէջ զարնուած է այդ թխադոյն աղջկան զուարթ աչքերուն, եւ իրենց ունեցած քաղաքական տարիքներուն շնորհիւ երջանիկ եղած են: Այո, սիրահարութիւնը գարունէն եւ ծաղկանց ամիսէն կ'սկսի. բայց իրենք այն տարիքին մէջն են ուր վաղը՝ միշտ ըսել է, եւ իրենց սենեակը համբոյրներու վանդակի փոխուած է:

Ըստ ամենայն հաւանականութեան արտաքոյ կարգի բան մը եղած ըլլալու է որ այս գիշեր իրենց սենեակը լոյս վառած են — սէրը սովորաբար երկար եւ մութ գիշերներ կ'ուզէ — կանուխ կը պառկին եւ ուշ կ'երազեն:

Կարելի է որ տարփաւորն այս գիշեր հոն եղած չըլլայ, եւ իւր ծեր ծնողաց գացած ըլլայ ճաշելու. բայց գացած միջոցին, տարփուհին իւր վզի մեծ թաշկինակն անոր վզին փաթթած է, որպէս զի ճամբան գացած ատեն, անոր հոտն առնելով զինքը չմոռնայ: Անշուշտ, քիչ մ'առաջ, փոքրիկ սեղանի մը վրայ իւր ճաշիկն ըրած ատեն, ինքզինքն շատ երջանիկ զգացած է մինակ ըլլալով, անոր վրայ աւելի լաւ մտածելու համար, եւ մըտացրիւ ու ակամայ իւր դանակին ծայրով սեղանին ծածկոցին վրայ իւր տարփաւորին անունը գրած է: Արդեօք ո՞րչափ գորովալից ժպիտով կ'երեւակայէ անոր քալելուն եւ շարժուածքին ձեւն, եւ յիշելով զանոնք կ'զգայ հեշտութիւն մ'որ իւր հոգւոյն մէջ կը տարածուի:

Բայց սպասելով, սպասելով, հանուած եւ անկողին մտած լինելու է: Եւ այժմ, վառած մոմին քով կը քնանայ, իւր թարմ դէմքը քակուած մազերուն մէջ ծփալով. բարակ մուսլինէ շապիկին մէջէն թեւն ամբողջութեամբ դուրս ելնելով իւր սպիտակ եւ կլորիկ ուսը կ'երեւի: Քիչ մը վերջն երբ իւր տարփաւորը կամաց մը սենեակ մտնէ, ուրախ պիտի ըլլայ անոր այսպէս քնանալը տեսնելով. անոր անկողնոյն մօտ պիտի նստի եւ ընդ երկար պիտի դիտէ զայն: Այն ատեն, տարփուհին երազական բնազդմամբ՝ գուշակելով տարփաւորին իւր քովն ըլլալն՝ աչքերը պիտի բանայ. — Ո՛հ, քունէն արթնցող քսանամեայ աղջկան մ'արթնանալուն բարախումը, կը նմանի աստղի մ'առաջին ցոլացմանն. եւ նա յիմարացեալ սիրով, պիտի գրկէ զայն, ուժգին սէրով զայն պիտի սեղմէ, եւ իր դէմքն անոր անուշահոտ կուրծքին մէջ պիտի պահպանէ:

* *

— Ո՞վ կրնայ եւս բնակիլ հոն, կը մըտածէր Լուտովիք, աչերը միշտ յառած այդ լուսաւոր պատուհանին որ մութին մէջ կը ցոլար:

Ինչո՞ւ համար լաւ ընտանիք մի չը բընակի հոն, հանդերձ զաւակներով: Աչուն մը իւր գեղեցիկ պտուղներով: Սակայն շատ հաւանօրէն կրնայ ըլլալ այսպիսի խոնարհ և համբերատար սրտեր, և երջանիկ՝ իրենց պարտականութեանց փոխադարձ կատարմամբ. նման այն ամուսնոց՝ որոց Լուտովիք կիրակի օրեր կը պատահէր այս նահապետական գիւղին մէջ: Մայրը՝ խարտեաշ, յոգնած եւ պարզ ու աժան շրջազգեստ մը հագած իւր վերջին զաւակը փոքրիկ կառքի մը մէջ դրած կը տանի, եւ հայրն աղէկն մազերով՝ բոլորովին հալածուած՝ իւր դպրոցական սղուն ձեռքէն բռնած ըլլալուն վրայ: Կարելի՞ է այս տեսակ ընտանիք մ'եղած ըլլան այդ սենեակը բնակողները. այո՛, տարեկան չորս հարիւր ֆրանք եկամուտ ունենան ապրելու, երկու զաւակով միատեղ, և շատ անգամ ազի իրիկուընէ աւելցած պաղ մսի կտոր մը ընեն իրենց ճաշը. և իրենց դպրոցական տղան ճաշասրահը պառկի, տեսակ մը փոքրիկ քանաբէի վրայ որ բացուելով իբր անկողին կը ծառայէ: Ա՛հ, հապա այն վերջի ծնած փոքրիկն որուն բնաւ չ'էին սպասեր. խեղճ արարած, բայց եւ այնպէս, շատ սիրով ընդունած էին զինքն եւ որ իրենց փոքրիկ եւ խղճալի հաւասարակշռութիւնը կորսնցնել տուած է: Բարեբաղդաբար, հայրը գեղավաճառի մը քով հաշուակալութեան պաշտօն մը ստանձնած է, տարեկան վեց հարիւր ֆրանք ռոճիկով որով ստիպուած է առաւօտեան ժամն ութին երթալ՝ իւր ցորեկուան ճաշը միատեղ տանելով: Բայց եւ այնպէս այս վիճակէն ոչ ոք դժգոհ եղած է և ամենքն ալ առողջ վիճակ մը ունենալու են:

Իրենց մեծ տղան Լէօնն՝ որ հինգ տարեկան է, վերջի տարին երեք հատ մըրցանակ առած է. է՛հ, ո՛րչափ հեշտ բան էր, երբ Լէօնը՝ տեսնելով իւր հօր կարեկցոտ ակնարկներն որ իւր ամուսնոյն վրայ կը դարձնէր, անոր գիշերային աշխատութիւնները դիտած պահուն, կը գոչէր «Մա՛յր, ալ կը բաւէ, գնա, պա՛ռկէ, այսօրուան համար այդչափը կը բաւէ»: Բայց ինչո՞ւ համար հայրն ալ կանուխ չը պառկէր, քանի որ ստիպուած էր առաւօտները կանուխ ելնել և երթալ իւր անտարակոյս գլուխը գտնուիլ: Ինչո՞ւ համար կարգին մօտ այդչափ երկար ժամանակ նստէր. Ա՛հ, պատճառն այն էր որ Լէօն՝ իւր դասերը սորվելու համար կրկնիչի մը պէտք ունէր:

Բայց հանդերձ անոնց այդ թշուառութեամբ, Լուտովիք կը նախանձէր անոնց վրայ. վասն զի անոնց ունեցած կեանքն՝ ինք չէր կրնար ունենալ, մինչեւ իսկ եթէ իւր երակներուն ամբողջ արիւնը տար:

Որչափ երջանիկ բան էր իրեն համար տեսնել անոնց սեղանին շուրջը բոլորին և անմեղ ապուրը խմելը:

* *

Ցանկարծ անձրեւի խոշոր կաթիլներ սկսան թրջել սալայատակն և Լուտովիքին արմունկը դրած սեղանը: Փոթորիկ մ'եկած էր, և պէտք էր տուն մտնէր Լուտովիք:

Թէեւ ատենը բաւական ուշ էր, սակայն իւր դռնապանուհին դեռ արթուն էր, և իւր թիկնաթոռին մէջ նստած իւր գուլպաները կը կարկտէր: Ի՛նչ բարեբախտութիւն, Լուտովիք պիտի կրնար հասկընալ թէ ո՛վ կար այդ լուսաւոր վարագոյրին ետին, որուն առջեւ այն գիշեր տխուր կերպով երեւակայած էր աղքատիկ աշխատաւորի սիրոյ և ընտանեկան երջանկութիւններ:

— Ո՞վ կը բնակի իմ սենեակիս վրայի սենեակը, հարցուց ծեր կնոջ: Ճիշդ իմ սենեակիս վրայի սենեակը... Եւ տանը մէջ միակ այն պատուհանն է որ լոյս կայ:

— Աւա՛ղ, պարոն, ըսաւ դռնապանուհին, այն սենեակն այլ եւս մարդ չբնակիր... Խեղճ ծերունի մը կար հոն, որ երկու ամսական կը պարտէր... տանտէրը չէր պահանջեր իւր դրամն անոր վրայ գթալով... վասնզի եօթանասուն տարեկան էր եւ քանի մը օրէն անկելանոց պիտի մտնէր... Բայց յանկարծ ժամը չորսին ժամանակները մեռաւ.... Առաջին հարկը բնակող կին մը հին լաթ մը տուաւ զայն պատելու համար, և որովհետեւ ծանօթ մէկը չունէր... Ա՛հ, Աստուած իմ, ոչ ոք ունէր աշխարհիս վրայ, եւ ոչ իսկ բարեկամ մը եւ ոչ ալ զինքն հսկող ազգական մը... ես իր անկողնոյն քով մոմ մը վառեցի եւ այժմ որ դուրսն ուրիշ վարձուոր չ'մնաց, ամենքն ալ եկան, սենեակը պիտի երթամ եւ գիշերուան աղօթքս իւր հոգւոյն համար պիտի ընեմ:

Թարգ.
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԳՈՓԷ ՏԻԳՐԱՆ ՉԵՕԳԻՒՐԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԳԱՍՊԱՐ ԷՖԷՆՏԻԻ ԳՐԱՏԱՆ
Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի Թիւ 25
ՄԱՆՐԱՎԷՊՔ ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԷ
ՃԱՆԼԸ ՃԷՆԱԶԷ Հեղինակ Էմիլ Զօլա, Թարգմանութիւն Մեհմէտ Րիւշտի էֆէնտի. Գին 60 փր.
ՁԷՎ[illegible]ԼԸԸ ԳԸԶ Հեղինակ [illegible] էֆ. 1 ղշ.
ՇԸՄԻ ՏԷՖԷՐՏԻ ԿԻՐ ՄԸ ԳԱԹԸ ԱՃԻՊԻ Հեղինակ ժօզէֆէլլէր Թարգմ. Նիւզհէթ էֆ. Գին 1 ղշ.
ԱՇԻՐԻԴԱ ՖԼԷՑՉ[illegible] Հեղինակ Մեհմէտ Րիւշտի. Գին 1 ղրուշ.
Կը վաճառուի ամէն գրավաճառաց և լրագրավաճառաց քով: 35 1—2

ԱԶԴ
Ի Գուզկունճուք Շիրքէթի քաղինոյին մէջ գտնուած քարով պիլարտօ մը ի վաճառ հանուած է չորս գընտակներով, 22 սթէքաներով եւ այլ գործիքներով: Դիմել Ղալաթիա Նորատունկեան խան Թիւ 14, Մէսէրեան Գրիգոր աղայի: 293 12—12

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՍԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԸՐ
Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամսթերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, Թիւ 80: Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները: 54

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Միւպայաա օլունաճագ նէթմիշ իքի պին գըլէ սապունըն շուպաթը րումինին եիրմի սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիյի վէրիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:
22 շուպաթ 1890 331
Նօ. 29 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Դաւանը տաղիտ ֆապրիգայի հիւմայունընա մէրպուտ օլուպ իւչ նեւզ ալթը սէնէսի մարտըն իպթիտասընտան իթիպարէն սէնէյի մէրգումէ շուպաթըն նիհայէթինէ գատար պիր սէնէլիք օլարագ թահթը գօնթրաթօյա ալընմագ իւզրէ պէտէլը իճարը մէվգիի միւզայետէյէ վազ օլունմըշ թէօրթ պապ տիւքքեանըն խըթիճաբընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:
22 շուպաթ 1890 332
Նօ. 30 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Նիզամիյէ խարէճինտէ պուլունան ֆապրիգալար իչին միւպայա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան էրէքլի մատէն քէօմիւրիննին իչպու շուպաթը րումինին եիրմի սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիյի վէրիլէճէկի վէ իբթիտաի կիւնիւ նիւզատէ պէհ գալմալ օլունաճագը ճիհէթլէ իթաերնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:
22 շուպաթ 1890 333
Նօ. 31 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Սէլանիք ֆըրգայի աւքէրիյէսինտէ պուլունան սաաքիրի շահանէ հայվանաթը իչուն իւչ նեւզ ալթը սէնէսի զարփընտա լիւզումը գատար ալընաճագ օթուզ նէտի գալէմ էշեաի մուլթազիմէսինին իչպու թարիխտէն իթիպարէն օն կիւն խիթամընա գատար միւնագասալարը իճրա օլունաճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:
22 շուպաթ 1890 334
Նօ. 32 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Ա.) Էրլօղլը քէպիր տիւյմէ, կրօսա պին իքի նեւզ սէքսէն.
Պէշ նեւզ եարտալը մագարա իթլիյի, կրօսա էլլի.
Սիեահ չափրազ չիֆթ էլլի ալթը պին թէօրթ նեւզ գըրգ.
Բանթալօն բուլը, աաէտ նեւզ օն պին.
Սիեահ զալթան, մէթրօ ալթմըշ իքի պուչուք.
Ա.) Էրլօղլը սաղիր տիւյմէ, կրօսա նէտի նեւզ գըրգ սէքիզ.
Սարը քէպիր չարբազ չիֆթ օն ալթը.
Զաքէթ բուլը, աաէտ ալթմըշ թէօրթ պին.
Գըրմըզը զալթան, մէթրօ իքի նեւզ օն պէշ պին.
Քէպիր թօքճ վէ սիւվարի սէթրէ տիւյմէսի, կրօսա նէտի նեւզ օն թէօրթ սարը էլլի սէքիզ պէյաղ.
Տէօրտիւնճի օրտուի հիւմայունիւն թէրգիխանէսի իչուն մէվգըի միւնագասայա գօնըլան պալատէ մուրագգամ օն գալէմ էշեանըն իչպու թարիխտէն իթիպարէն օն կիւն խիթամընա գատար միւնագասալարը իճրա օլունաճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:
22 շուպաթ 1890 335
Նօ. 33 1—3

ԹԷՐԱԳԳԸՅԷ
ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ դրանց, պատուհաններու փեղկերու, կաղնիէ [illegible] տախտակամածներու, [illegible]ներու եւ այլ ատաղձագործական շինութեանց
ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ
[illegible] ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
ՊԷՇԻԿԹԱՇ, ԱՔԻՐԻԹԷ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23
Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ: Նոյնպէս զօրանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին ատաղձեայ ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձեայ գործեր: Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին:
Այս գործարան կը պատրաստէ նաեւ սատափէ, [illegible] և քանդակեալ զարդու կարասիներ, շարժուն [illegible], բարամաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ:
Սոյն գործարանը գինուք մեծապէս գոհ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի:
ԱՐԱԳ, ԱԺԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտրա յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և անակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆրանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Չօւքիւսթիւ խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատերք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութեննէն։

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Նուրր Օսմանիէ մզկիթի դիմաց, չուկոյին դուռը Թիւ 19, և դարձեալ նոյն փողոցին մէջ մի փերոզ իւր մասնաճիւղն Թիւ 5։

[illegible]

Զեմք կրնար ուրանալ թէ՝ աւելի 10—15 տարի յառաջ Հայոց մէջ երեւելի և արհեստաւոր կօշկակար մը չկար մինչեւ այսօր, [illegible] 313 3—13

L'ԱՎԸՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂԻԱՑ ԿԱՌ. ԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

61, ՌԷՓՈՒՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ	ՄԻՆՉԵՒ ՑԱՅՍՕՐ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ
80.000.000 Ֆրանք	1.500 000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մ'ունեցած է, իւր նպատակն է որոշեալ ժամանակամիջի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս չարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, [illegible] Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 188- Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆէնտի Անպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40 Պահչէ Գաբու, Պոլիս։ 42

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՓԼԻԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, բոռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիական, Իտալիական և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրամով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և սոսկ կը ետ կը տրուի ղրկելով փոխագրութեան ծախքը։ 101

ՀԷՐՄԱՆԵԿԱՆ ԾՈՂԿԱՓՈՒՆՋ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԻ, ՄԻԱՅՆ ԾՈՂԿԱՓՈՒՆՋ, ՄԻԱՅՆ ԹՈՒՂԹ։

Ընդամենն մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելու ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խոկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Ամբողջ գոգաւորութիւնները [illegible] կ'ընէ մորթի սեւերը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրոսութիւն և թծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով անվարելի կ'ընէ մասնաւոր թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Soutnampton Row). Կ'գտնուի Փարիզ ու Նիւ Եօրք։ Ըրվաճառուի ամեն անոյշ իւղագործներու և անգլիացի գեղագործներու քով։

Դ. Կ. [illegible] Մեծ փոք[illegible] Թիւ 528։ 16

HUILE DE HOGG

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, Թոքախտ, Թոքառաջեց հիւանդութիւն, Հազ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ, մորթի հիւանդութիւնք, սրքեւն, սպիտակ զաւտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշբանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն գրգռելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և բարիզի բժշկական ճեմարանին բժշկական գործոց գլուխ Պ. Լըպլէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշիկ թիկեթին վրայ կը դրուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուէ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու է։

Նաև՝ Վաճառանիշ [illegible]

ՄՈՒՆՈՐԱԿԱՆ ԻՒՂՈՑ ԱՆՀԱՄ ԵՒ ՀԱՃՈՅ

Գտնուի համար կը վաճառի Մեծագոյն Դ. Գ. ՏԷԼԼԱ ՍՈՒՏԱ, Պոլիս 83

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մ'է այս ազդու ներկը [illegible] փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ո և է նիւթ գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ՍԵՒ

[illegible]

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

[illegible]

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԼՐՄՈՒՆՏ ԳՈՐՈՒԱՆԱ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՑ, Վոյվոտա, Պաղչեկափուի քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլի Թրամ-ի, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 65

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 - Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Փոթին Կալոշ	ՂՐՇ	95	Պալատական Կալոշ	ՂՐՇ	45
Փոթին	»	67	Կանանց մաւճակ	»	40
Մոյկ	»	150	Կանանց ֆսկարպին	»	45
Սկարպին	»	52			

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ոմանք, սովոր են, երբ ապրանք մը աժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չինուածքին մէջ թերութիւն կայ. մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք աժան և թէ լաւ պատրաստուած գեղեցիկ կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք, և ոչ թէ Մերձաւոր կը գնենք այլոց նման. մենք ապրանքը գնած ատեն կը չահինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւաբար հասարակութիւնն գգուշացնելու համար այլ ընդ այլոց հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ ստուգել, և շահագիտական տարրութեանց չզոհուիլ։ 291 2—20

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ՍԱՎՐՈՒՍԵԱՆ և Յ. ԽՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

10 Ճէլալ-պէյ խանի տակը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԺՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յատուկ խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌՄՈՒՆՔ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 52

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՖԷՊՈՒՍ

Տ...

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՑ քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէ և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի Թիւ 301 Տրմիվիլի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք Լուսանկարչատուն մը Ֆէպիւս անուամբ, Այս լուսանկարչատուն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ, Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տարուին։

Լուսանկարչական արուեստին էջ մեր երկար փորձառութիւնը, հաս ակութեան մեզ շնորհելիք վստահութեան արժանի երեւելու մեր հաստատ կամքին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կուտայ մեզ։

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յանիք մեզ շնորհել ձեր յաճախորդութիւնը։

Ընդունեցէք եւայլն.

50—75 ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒԼԵԱՆ
654 ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ԱՐՍԷՆԵԱՆ
ԱԼԵՔՕ ԳԱՎՃԵԱՆ

ՄԱԳԴՈՆ

ԿԻՍՀԻՒՊԼԸՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային Թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼՄԻԱԴՈՑՆ ԵՒ ՋՈՎԱՐԱՐ ԸՄՓԵԼԻ

Հաղերու, խաչափողի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մագդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 47

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բզզիւնք գլխու մէջ։ Միջոց իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանդիմ ղրկելով կ'առաքուի 132 երեսով պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ 18

M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱԲԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլեայէ և Բօրէէ ԱԷ- կանոնաւորական

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աւոսդէ որ մարտ 5ին Մարսիլեայէն և մարտ 12ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արդնէ որ պիտի մեկնի մարտ 18ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղեւոր և ապրանք առաքողութեան

Նաւուղիէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ
371 Մահմուտ փողոց, Թիւ 14

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ